REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf.. Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 42.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor.. pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineacă 4 cor. pe an

Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor.. pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor.. pe șase luni 12 cor.. pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 229. — Anul LXXI. Brașov, Vineri 17 (30) Octomvrie 1908.

Dumnezeu și dreptul nostru!

Ne puneam azi săptămână întrebarea: dacă audiența ministrului de interne Andrassy la Majestatea Sa va aduce isbândă celor ce voesc să zădărnicească dreptul de vot general egal și secret, ori celor ce țin cu poporul și a căror dorință fierbinte este de a vedea c'o zi mai curând, că se ține seamă în țara aceasta și de glasul poporului, nu numai de glasul, de dorințele și de poftele magnaților și nemeșilor și în genere a celor privilegiați într'un fel sau altul, ca până acuma.

Nu se știe încă cu siguranță ceea ce s'a petrecut în audiența amintită, a răsuflat însă chiar din cercurile guvernamentale atâta, că Majestatea Sa nu a dat aprobarea prea înaltă proiectului de reformă al lui Andrassy, ba tocmai în cestiunea votului plural Majestatea Sa să fi declarat lui Andrassy că este și acuma, cum a fost înainte, de părere că prin aceea că se vor da multora mai multe voturi decât unul, se va produce nemulțămire și vor fi ațâțați unii contra altora, ceea ce va împiedeca numai desvoltarea pacinică a cetățenilor.

Dacă Majestatea Sa s'a pronunțat în așa fel asupra sistemului pluralității, pe care e întemeiat proiectul lui Andrassy, atunci e învederat că acest proiect n'a primit și nu va putea primi sancțiunea prealabilă a Majestății Sale, de unde urmează că Andrassy va fi silit în cele din urmă să-și dea dimisiunea. Se mai spune că Andrassy, cu toate că Majestatea Sa nu încuviințează sistemul lui plural, prin care se țintește numai la scurtarea dreptului de vot al poporului în folosul tovărășiei grofilor, e hotărât să prezenteze proiectul său camerei și să-și împlinească astfel promisiunea dată, fără a mai ținea samă de aceea dacă acest proiect, ne având aprobarea Majestății Sale, se poate desbate ori nu.

Foaia lui Lengyel, care face parte din kossuthiștii radicali opozițiónali, zice:

„Andrassy se leagă ca scaiul de proiectul său de reformă contrar poporului. Și fiind-că a promis regețit că-l va prezenta camerei, el vede în ținerea promisiunei, după judecata morală a casinei ungurești, un lucru mai cinstit și mai impunător, decât de-a se pleca înaintea voinței regelui, care acuma s'a apropiat foarte mult de voința poporului.“

Să așteptăm puțin și vom fi despre toate lămuriți. Foile guvernamentale susțin încă că proiectul cu puține modificări de a doua mână, totuși va primi sancțiunea prealabilă. Fiecare își dorește ceea ce-i vine lui mai bine. Noi ținem la părerea acelora cari zic, că nu e de crezut ca monarchul, care a luat inițiativa pentru introducerea votului universal, să lucre însuși contra intențiunei sale subscriind propunerile, prin cari Andrassy vrea să zădărnicească dreptul de vot general, egal și secret.

Ne bucurăm văzând că Românii noștri s'au sufulcat, și din toate părțile iau parte la mișcarea și la manifestațiunile pentru votul universal. Pe Dumineca viitoare sunt conchiemate în toate părțile la vre-o șasezeci de adunări poporale române în scop de a lua poziție în lupta pentru dreptul electoral al poporului. In aceeași zi se va ținea și în Brașov o mare adunare poporală, la care sunt învitați Românii din orașul și comitatul nostru, cari, nu ne îndoim, vor documenta prin o cât mai număroasă participare, că sunt pătrunși de greutatea vremilor ce le străbatem și de necesitatea ca poporul nostru să dea dovadă, că ține cu trup și suflet la programul său politic național, care cuprinde marele postulat al votului universal și că deci trebue să se folosească de aceasta ocaziune ca să-și ridice glasul pentru acest postulat de căpetenie.

Adevărat că în starea tristă în care ne aflăm, legați de mâni și de picioare, neputându-ne bucura cum să cuvine nici măcar de libertatea presaei și a întrunilor, cu greu ne putem aștepta în împrejurările de astăzi la o îmbunătățire a soartei noastre, chiar și în cazul când reforma electorală ar eși mai puțin asupritoare decât se arată. Totuși trebue să ne facem datoria cinstit și pe deplin și pe cât ne este cu putință să dovedim, că trăim și avem voința tare de a ne câștiga poziția și drepturile, ce ni-se cuvin, ori cât de mare muncă, jertfă și luptă ne-ar costa. Deviza în aceasta mare și sfântă luptă să ne fie: „Dumnezeu și dreptul nostru!“

Pentru fondul jubilar al »Gazetei«

au mai contribuit domnii:

D-na *Ana I. Gligore*, notăreasă din *Veneția inferioară* (comit. Făgărașului) 5 (cinci) coroane;

d-l *Bartolomeiu Cotinga* din *Cristian* (comit. Brașov) 1 (una) coroană;

d-l *Ilisie Muscă* din *Șulumberg* lângă Agnita 1 (una) coroană;

d-l *Ioan Roman* învățător din *Minteul Gherlei* 1 (una) coroană.

Maj. Sa Monarchul și proiectul reformei electorale. Ziarul »Az Ujság« aduce în numărul ce ne sosește știrea, ce-o primește din isvor bine informat, că Maj. Sa Monarchul *n'a dat sancțiunea prealabilă proiectului de reformă al lui Andrassy* și că Maj. Sa nu va accepta proiectul reformei așa cum a fost formulat de ministrul Andrassy, de oare ce Maj Sa dela început s'a exprimat într'acolo, că pluralitatea va potența agitația și va împedeca o desvoltare, care se bazează pe o pace generală. Totuși Andrassy va presenta dietei, conform promisiunei date, proiectul, care însă nu va fi desbătut. Pentru aceasta Andrassy n'a luat nici un obligământ. Aceasta însă înseamnă căderea lui.

Ziarele guvernului susțin dealtăparte că proiectul lui Andrassy va primi, în tot cazul sancțiunea prealabilă a Maj. Sale.

Agitațiunea pentru dobândirea votului universal a luat în zilele din urmă în întreaga țeară mari întinderi. Pe Dumineca viitoare au fost convocate numai în părțile locuite de Români și Slovaci *peste 100 adunări poporale*, din cari se vor trimite Maj. Sale telegrame omagiale cu rugarea, ca să nu sancționeze proiectul reformei electorale. Număroase adunări poporale au fost convocate și de către socialiști și de partidul radical maghiar. Ziarul socialist »Népszava« publică în fruntea numărului său recent un călduuros apel, în care învită pe toți muncitorii din Budapesta să participe la marea demonstrațiune pe străzile orașului, ce se va face în ajunul redeschiderei diete ungare.

Situația politică în Balcani e în genere neschimbată. In *Serbia* fierberea și mișcarea contra Austro-Ungariei continuă. Alaltăeri a avut loc o adunare de protestare convocată de femeile din Belgrad în contra anexării ambelor provincii: Bosnia și Hertegovina. Zece mii de manifestanți bărbați și femei au venit spre a protesta în contra anexării Bosniei și Herțegovinei de către Austro-Ungaria. S'a adoptat în mod unanim o rezoluție învitând poporul sârb să boicoteze mărfurile austriace și germane; apoi s'a cetit memoriul adresat femeilor din Franța, Anglia, Rusia și România, rugându-le să se împotrivească la procederea violentă a Austro-Ungariei. Manifestanții au făcut ovațiuni în fața legațiunilor Angliei, Turciei și Franței, de asemenea și în fața palatului principelui moștenitor și sub ferestrele voevodului Vukotici.

Principele moștenitor George al Sârbiei însoțit de misiunea specială sârbească a plecat prin Viena spre Petersburg, ca să predea Țarului o scrisoare autografă a regelui Petru.

Din Constantinopol se anunță, că *Turcia* își continuă cu tot mai mare energie pregătirile de răsboiu. Trupele ce au fost mobilizate până acum în Europa și în Anatolia se urcă la cifra de 300 mii. Turcii se înarmează, fiindcă n'au încredere în Europa și cred, că se pot prezenta altfel la conferență, dacă vor dispune de o armată gata de răsboi.

Alegerile pentru dieta austriacă. Alegerile pentru dieta din Austria de jos, au dat următoarele rezultate: la Viena au fost aleși 43 creștini-sociali și 5 socialiști; în provincie 9 creștini-sociali și 1 socialist. Printre creștinii sociali aleși sunt: ministrul Gessmann și primarul Vienei dr. Lueger.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Amintiri din copilărie

de *V. G. Borgovanu.*

— Urmare. —

Atunci nu numai elevii și elevele dela toate școalele, dar întreg orașul era pus în mișcare, ca într'o zi de mare însemnătate. Elevii și elevele alergau cu cărțile acasă ne îmbrăcam în haine de sărbătoare și la oara 9 îndărăt la școală (fetițele unele cu coroane altele cu buchete de flori) așezați în șiruri de câte 4, cu toboșari și cu gorniști de fiecare clasă și cu muzica orășenească și cu cea militară în frunte, percurgeam începând dela liceu, cele 4 strade principale ale orașului în aclamările nesfârșite ale publicului ce umplea ferestrile și trotuarele. Ajunși cu „alaiul“ de obiceiu în capătul *străzii Spitalului* lumea se opria. Fetițele, dupăce erau asaltate de frații și de prietinii lor, cărora dedeau florile, se întorceau acasă, ca să revie cu părinții lor, după prânz la oara 2 la petrecere pe »*Schiefer-Berg*«, sau în »*Schuler-Wald*«, niște păduri îngrijite în apropierea orașului, cu anume terenuri pregătite pentru dans, de fiecare clasă. Băieții din toate clasele, însoțiți de profesori, de unii părinți și de frați de-ai lor ne continuam drumul din Spitalgasse, cu muzicile în frunte până la locul destinat. Acolo ajunși, ne odihneam, fiecare clasă la locul său, mâncam ceva în comun cu profesorii de față, pe iarbă verde, între glume și veselie generală. Apoi ne apucam de curățam bine și întocmiam terenul de petrecere, cu bănci de glie pentru mamele și surorile școlarilor... Petrecerea începea la 2—3 oare p. m. și cu dansuri (cine vrea), cu cântece, cu recitări și pentru alții cu plimbări prin pădure, ținea cu mare însuflețire, până seara târziu, când ne întorceam acasă cu toții, în aceeaș ordine, cum merseserăm. La aceste maialuri profesorii cu elevii. și cu părinții lor au ocazie, a veni mai deaproape în atingere, a se cunoaște și după laturea socială.

Părinții pot să descopere, fără jenă, profesorilor înclinațiile, calitățile, și defectele copiilor, profesorii — rezultatele educației școlare, care se întregește și întregește educația din familie una mai mult *luminând mintea*, cealaltă, mai mult *cultivând inima...* Așa se petreceau și se petrec în parte și azi maialurile la școlile germâne din Bistriță și precum văz și la cele din București.

Alt mijloc educativ erau *promoțiile* școlare... Clasificația altcum, se făcea și ni se publica în clasă de profesorul dirigent la finele fiecărei luni. Prestațiunile se notau în litere: *a* = *ausgezeichnet* = eminent; *b* = *sehrgut* = foarte bine; *c* = *gut*, = bine; *d* = *mindergut* = binișor; *e* = *schlecht* = rău. Esamene anuale, publice, *cu note* nu esistau. Notele dela finea anului se dădeau, probabil în conferențele profesorilor din fie care clasă prin 30 Iunie... Intre 1 și 15 Iulie se țineau *esamene publice*, de onoare pentru părinți și amatorii de școală. — Aceste esamene se țineau în sala festivă a gimnasiului. Fiecare clasă dădea esamen public numai din *câte un obiect de învățământ* așa fel că în cele 8 clase gimnasiale și în cele 3 reale (ce erau în acelaș local), se perândau pentru publicul amator toate studiile. Publicul era foarte număros, începând dela primar (Bürgermeister) și dela parochul orașului (Stadtpfarrer). Apoi senatul școlar, în plen, până la mahalagii... Esamenul ținea numai o oară de fiecare clasă. Profesorul esaminator îmbrăcat în mare ținută, într'o oră trebuia să scoată în relief din materia trecută într'un an tot ce era mai necesar, mai important și mai interesant pentru publicul asistent, și să ne cestioneze pe toții școlarii care de asemenea eram îmbrăcați serbătorește. Un răspuns *aprobat*, în public, de profesor, cu *gut* sau cu *sehr gut*, sau reprobat cu »*Nicht gut*« sau „*Nicht wahr*,“ era pentru școlar cea mai mare răsplată sau pedeapsă.

Esamenele publice terminate prin 12—14 Iulie, se făcea *promoțiunea publică* tot în sala festivă, cu aceeași solemnitate ca și esamenele, plus muzică esecutată de fanfara școalei... In capul salei frumos decorate era senatul școlar, primarul, parohul, părinții, directorul (care era în acelaș timp directorul *tuturor* școalelor orășenești de băieți și de fetițe), și întreg corpul profesoral... Apoi urmau în ordine perfectă elevii, după clase începând dela cei mai mici până la clasa VIII, cu dirigenții lor. Inceputul se făcea cu imnul împăratului (»*Gotterhalte*«) esecutat de fanfară după care urma o mică vorbire a directorului, în care mulțumea părinților și senatului școlar pentru întreținerea școalelor (că statul nu dedea nici o para pentru școlile confesionale). Apoi urma cetirea clasificației școlarilor de fiecare clasă de către profesorul dirigent. Cei dintâi doi elevi, cari aveau clasificația generală »*vorzüglich*«, erau salutați de public cu „bravo!« și numele lor se înscria în *cartea de aur* a școalei („Das *goldene Buch*“), ce stătea pe masa verde. Apoi se cetea numele elevilor ce treceau clasa, după care fanfara esecuta un cântec de bucurie. In fine aveau să părăsească școala (fiindcă corigenți și repetenți nu esistau), iar fanfara esecuta un cântec trist. De obiceiu acești școlari nu

Manifestațiunile pentru votul universal.

Adunare poporală în Brașov.

Convocăm prin acestea pe toți alegătorii din Brașov și din tractul Brașovului, aderenți vederilor noastre politice, la o *adunare poporală*, care se va ținea *Dumineca în 19 Octomvrie (1 Noemvrie) 1908 în Brașov în sala hotelului Nr. 1.* la 1 oară după amiazi.

Adunarea va decurge după următoarea ordine:

1. Deschiderea adunării. 2. Constituirea. 3. Ce pozițiune ia adunarea în cestiunea votului universal. 4. Propuneri. 5. Incheierea adunării.

Brașov, în 14/27 Oct. 1808.

Ioan Lengeru, Vasilie V. Voina, Dr. Vasilie Saftu, Iosif Pușcariu, Dr. Nicolae Vecerdea, Andrei Bârsan, Nic. Bogdan, P. Popoviciu, Dr. Al. Strâvoiu, Iosif Comanescu, George Ludu, Ioan Broju, Ioan Aron, D. Manole, D. Greceanu.

*

Adunare poporală la Alba-Iulia.

Alegătorii și poporul din **Alba-Iulia** și jur se convoacă la o *adunare poporală*, ce se va ținea Duminecă în *1 Noemvrie* st. n. la oarele 2 d. a. în orașul Alba-Iulia în »Grădina popilor« cu următoarea ordine de zi: 1) Deschiderea și constituirea adunării. 2) Desbaterea asupra situațiunei politice cu privire la votul universal. 3) Proiecte de resoluțiuni. 4) Inchiderea adunării.

Alba-Iulia, în 27 Octomvrie 1908.

Rubin Patiția advocat, *Dr. Enea Nicola* medic, *Dr. Ioan Marciac* advocat, *Dr. Rubin Patiția* advocat, *Virgil Vlad* farmacist, *Aurel Stoica* inginer, *Dr. Camil Velican* advocat, *Ioan Teculescu* protopop, *Simion Micu* protopop, *Florian Rusan* preot.

*

Adunare poporală în Șeica mare.

Alegătorii și poporul român din cercurile electorale a Mediașului și Agnitei se convoacă la **Adunarea poporală** ce se va ținea Duminecă în 1-a Noemvrie a. c. st. n. în Șeica-mare (Nagyselyk) la oara 1 d. a.

Ordinea de zi: 1) Deschiderea și constituirea adunării. 2) Desbaterea situațiunei politice, îndeosebi a chestiei votului universal. 3) Proiect de rezoluție. 4) Inchiderea adunării.

Nicolae *Racoția* m. p., Dr. Dionisie *Roman* m. p. advocat, Pompeiu *Morușca* m. p. paroch gr. or. rom., Demetriu *Deac* m. p. preot gr. cat., Aron *Domșa* m. p. paroch gr. cat., Toma *Stanciu* m. p. preot ort. rom., Ioan *Dordea* m. p. paroch gr. or. rom., Ioan *Nistor* m. p. contabil, Ioan *Iitu* m. p.

*

Adunări în Viștea inf. Veneția inf. și Șinca veche.

In vederea sitnațiunei politice, care s'a creat poporului nostru românesc în timpul din urmă, subsemnații ne vedem îndemnați a convoca din nou pe toți fruntașii, cărturarii și întreg poporul nostru din Țara Oltului la **Adunările de protestare**, care se vor ținea *Duminecă în 1 Noemvrie* st. n. a. c. la oarele 12 din zi, în comunele fruntașe: *Viștea inferioară, Veneția inferioară* și *Șinca veche.*

La adunările acestea se va protesta cu energie contra proiectului de lege electoral, și se va pretinde, ca fiecare cetățean, trecut de 20 ani, să aibă drept de vot. care să-l esercite în mod secret și fără restrângeri. In scopul acesta vor veni și vor vorbi poporului și unii din deputații noștri naționaliști și anume: la Viștea inferioară d-l deputat Dr. Iuliu Maniu, la Veneția inferioară d-l dep. Cor. Brediceanu, la Șinca veche d-l dep. Dr. I. Suciu.

Avem nădejdea, că poporul nostru oltean va alerga cu mic cu mare la aceste adunări, spre a asculta cuvântul fruntașilor și a cere respectarea drepturilor sale.

Făgăraș, în 27 Octomvrie n. 1908.

Iacob *Macaveiu*, Max. *Receanu*, Mateiu *Nicoară*, Nicolae *Borzea*, Mihail *Ganea*, Axente *Geamăn*, Dr. Nicolea *Șerban*, Ioan *Popița*, Solomon *Făgărășan*, Dr. Octavian *Vasu*, Ioan *Fulicia*, Zaharie *Popp*, Mateiu *Jiga*, Dumitru *Bărbat*, Victor *Vulcan*, Ioan *Dejenariu*, David *Chiușdea*, Dumitru *Mandeal*, Dr. I. *Șenchea*, Ioan *Crișan*, Nicolae *Solomon*, Dr. Camil *Negrea*, Ioan *Banciu*, Trandafir *Dragomir*, George *Tulbure*, Ioan *Stanciu*, Nicolae *Cucu*, Dr. Hariton *Pralea*, Dr. Iuliu *Vlaicu*, Victor *Pralea*, Dr. Pompeiu *Gherman*, Onisifor *Sora*, Iosif *Stoica*, Ioan *Peia*, Dr. Traian *Pop*, Nicolae *Popa*, Aurel *Pinția*, Dr. Lucian *Balinth*, Tămaș *Pop*, Dr. Liviu *Pandrea*, Valer *Gircoiaș*, Dr. Emil *Pop*, Titu *Crișan*, Irodion *Boier.*

*

Adunare poporală în Gilău.

Alegătorii și poporul din cercul electoral al **Gilăului** din comit. Cluj se convoacă la o *adunare poporală* în comuna **Szász-Fenes** pe Dumineca ce vine adecă în *1 Noemvrie* 1908 la 2 oare p. m.

Programa: 1. Deschiderea și constituirea adunării. 2. Desbaterea întrunirei politice și în deosebi a cestiunei votului universal. 3. Rezoluțiune. 4. Inchiderea adunării.

Dat în *Szasz-Fenes*, la 26 Oct. 1908.

Dr. Stefan *Morariu* adv. Aug. *Blașian*. Dem. *Caian*. Ioan *Morariu*. Dem. *Pop*. Vasiliu *Caian*. Petru *Morariu*. Mitru *Mocan*. Teodor *Blaga*. Ioan *Flueraș*. Nicolau *Sigearto*. Dumitru *Selegean*. Mitru *Pop*. Teodor *Selicean*, Nicolau *Ursu*. Ioan *Vancea*. Petru *Cioban*.

*

Adunare la Căptălanul de Mureș.

Alegătorii și poporul din cercul electoral al Murăș-Uioarei se convoacă la o *adunare poporală* care se va ținea Duminecă în 1 Noemvrie st. n. 1908, la 2 oare după amiazi în **Căptălanul-de-Mureș** lângă biserica gr. cat.

Ordinea de zi: 1. Deschiderea și constituirea adunării. 2. Desbaterea asupra situației și a votului universal. 3. Proiect de rezoluție și hotărâre asupra lor. 4. Inchiderea adunării.

Căptălanul-de-Mureș, 26 Oct. 1908.

Emiliu *Pop* protopop. Iuliu *Ilariu* paroh. Emiliu *Geomaș*. Vasile *Gruia* preot. Ioan *Deac*. Augustin *Trif*. Ioan *Moldovan*. Teodor *Sas*. Valeriu *Șiandru* preot. Petru *Cristea* preot gr. cat. Ioan *Baciu* paroh. George *Spineanu* preot gr. cat. Militon *Busdugan* paroh.

*

In comitatul *Bistriței* au fost convocate pentru Duminecă 1 Nov. 1908 *opt adunări poporale* și anume în orașul Bistrița, în opidele Năsăud si Rodna-veche și în comunele Șienț, Borgoprund, Feldru, Ilva-mare, Sângiorgiul-român.

Tot pe Duminecă au fost convocate adunări poporale în Sibiiu și Ocna Sibiiului.

Din delegațiunea austriacă.

Discursul ministrului de esterne bar. Aehrenthal.

In ședința de alaltăeri a delegațiunei austriace s'a început desbaterea budgetului pentru afacerile externe. In decursul discuțiunei a luat cuvântul și ministrul de externe bar. *Aehrenthal*, făcând unele declarațiuni importante cu privire la politica externă a monarchiei și îndeosebi la *cestiunea conferenței internaționale* ce se va convoca în urma evenimentelor recente din Balcani.

Cancelarul d'Aehrenthal spune, că Austro-Ungaria n'are nimic în principiu în contra ideei conferinței: *guvernul imperiului său este hotărât să meargă la conferență* spre a distruge încordarea existentă.

Punctul de vedere al monarchiei nu este ca *cestiunea Bosniei* să fie complect exclusă din programul conferinței, totuși nu se poate admite ca fapta îndeplinită să fie discutată, dar n'ar fi nici o obiecțiune din partea Austro-Ungariei dacă conferința ar lua act de această faptă cu prilejul revizuirei tratatului dela Berlin și să fie abrogat articolul privitor la Bosnia și la Sandjak.

Dar în ceea ce privește cuvântul de ordine despre *compensațiuni*, ministrul declară, că nu poate fi nici o discuție, fiindcă monarchia n'a mărit nici decum posesiunile sale, din contră Turcia ar trebui să dea compensații Austro-Ungariei, fiindcă i-s'a dat în mod spontaneu sandjakul Novi-Bazar, dând astfel Porței o probă de intențiunile cele mai pașnice și amicale ale Austro-Ungariei.

Nu poate fi vorba nici de compensații teritoriale date vre-unui alt stat balcanic.

Sperăm că intențiunile noastre vor fi apreciate la Constantinopol și că Poarta va ajuta străduințelor noastre spre a ajunge la o înțelegere amicală înaintea deschiderei conferinței.

Continuându-și discursul, ministrul de externe al monarchiei declară: noi și Turcia suntem de părere, că nu poate fi vorba de o rupere a tratativelor, ci numai de o stagnare a negocierilor, cari nu au discutat faptul anexărei, ci au cercat numai să ajungă la un acord cu Turcia, spre a facilita realizarea ideei unei conferințe.

Ministrul explică apoi demersurile făcute la Constantinopol în vederea mișcărei de boicotare contra mărfurilor austriace și speră că dificultățile vor înceta în curând, căci mișcarea nu este numai în dezavantagiul exportului austriac, dar și în dezavantagiul negoțului și publicului turcesc.

Intru cât privește *raporturile turco-bulgare*, vom avea mulțumire, a zis bar. de Aehrenthal, dacă negocierile vor ajunge la o înțelegere, care ar fi numai în interesul celor două țări, dar încă foarte prețioasă pentru dezvoltarea pacifică a Balcanilor. Din acest motiv, noi, ca și alte puteri, am sfătuit la Constantinopol și Sofia să nu ia măsuri militare, cari ar putea încă spori neîncrederea reciprocă.

Cât privește *Serbia și Muntenegru*, cari n'au nici un titlu de a lua pozițiune diplomatică față de anexare și cari n'au a interveni de fel, voim să ținem cont de interesele lor cu bunăvoință. Aceste state însă ar trebui să-și vadă de interesele lor interne, de desvoltarea lor internă, să dea activităței lor scopuri practice în loc să alerge după iluziuni și visuri irealizabile. (Aplause). Ministrul adaugă că se așteaptă cu atât mai mult cuvânt ca spiritele să se liniștească la Belgrad cu cât sfaturi analoage se dau Serbiei și de celelalte puteri.

Ministrul relevă apoi, că *monarhia* căutând să-și apere interesele sale, se silește în același timp să ajungă la o potolire generală a spiritelor, găsind pentru aceasta un sprijin din cele mai călduroase la aliații săi Germania și Italia. Baza politicei noastre, a continuat baronul de Aehrenthal este și va rămânea tripla alianță. Privim viitorul cu încredere, pentru ca să constatăm și la celelalte guverne aceleași dispozițiuni împăciuitoare, de care suntem inspirați noi.

Rusia, căreia i-am dat dovezi de credință în timpul războiului ruso-japonez, dorește ca și noi o limpezire grabnică a stărei de lucruri în Balcani, din care situațiune legăturile noastre cu Rusia nu pot decât să profite.

Franța continuă a exercita influența ei spre a aplana diferendele, cari există cu privire la diferite chestiuni. Putem saluta sforțările ei demne de recunoștință cu atât mai multă satisfacțiune cu cât urmărim și noi ca și Franța acelaș scop: menținerea păcei.

Cât despre *Anglia* se începe acolo a se înțelege, că reproșurile ce ni-s'au făcut când am anexat Bosnia și Herțegovina nu erau justificate.

Ministrul a încheiat mulțumind pentru sprijinul ce s'a dat politicei sale în delegațiuni; aceasta, a zis dânsul, îi va ușura sarcina și va întări poziția noastră în fața străinătăței, dovedindu-se și acum ca în trecut că în momentele istorice toate popoarele monarchiei se grupează în jurul Suveranului spre a apăra prestigiul și interesele vitale ale imperiului. (Vii aplauze.)

Meetingul Ligei culturale.

București, 15 Octomvrie 1908.

După meetingurile din Dumineca trecută ale secțiunilor din Bacău și Brăila ale *Ligei culturale* în cestiunea politicei externe a României față de evenimentele recente din Orient și față de situația escepțional de grea a Românilor de sub coroana S-tului Ștefan, *secția centrală* și-a spus și ea alaltăeri (Marți seara) cuvântul.

In tot cuprinsul istoricei săli »Dacia« și până afară în stradă nu era decât o mare de capete omenești. Erau de față profesori universitari, secundari, studenți, cea mai distinsă alegere din tot ce Bucureștii au mai însufiețit pentru cauza neamului nostru.

---

veneau, în ziua aceea la școală... Alte premii (coroane, sau medalii, cărți) în afară de aceste *aprobări* și *reprobări* publice, nu esistau. Și trebue și azi să repet ca și atuncia că pentru noi școlarii așa obișnuiți nu puteau să existe alte premii și pedepse mai edificătoare, mai educative de cât aceste promoții. E superflu să amintesc că în câte-și trele clasele gimnasiale am fost trecut *în cartea de aur* al 2-lea după Andreiu Hangan, care scria mai frumos de cât oricare profesor al nostru...

O împrejurare norocoasă pentru educația mea națională românească în mijlocul Sașilor egoiști, era și faptul că în Bistrița staționa atunci ca și acum *regimentul de infanterie Nr. 63* care este 90% românesc. Cum și spiritul public pe atunci hrănit de dieta din Sibiiu era în mare parte românesc, eră firesc lucru ca noi școlarii români să ne resimțim de mândria românească mai ales când vedeam la sărbători, *cătanele* românești defilând în haine de paradă și cu armele strălucind la soare. Dar înafară de părăzi, casarma era pentru noi micii gimnaziști, un loc de atracție. Acolo auziam vorbindu-se *numai* românește) acolo întâlniam părinți și rude de ale ficiorilor noștri. De aceea cum drumul nostru spre școală era pe dinaintea cazarmei, zilnic ne abăteam pe acolo. Las' că pe atunci, promenada care nu era așa plantată ca azi, servia drept loc de esercițíi militare pentru cătane. Marția și Sâmbăta când nu aveam prelegeri după prânz ca și în alte zile când nu aveam și când se *»muștruluiau«* cătanele steteam cu ceasurile privindu-i, admirându-i și învățând pe dinafară »muștrul« nemțesc, care apoi uneori îl imitam, în jocurile noastre, când eșiam afară la câmp numai noi școlarii de Român. Admiram mai ales pe *»filerul« Iloae* din Feldru care, cu glasul lui puternic, putea să comande un regiment întreg, pe sergenții *Rusu* și *Cârlan*, pentru frumuseța și ținuta lor marțială... Ce să mai zic de căpitanul român *Frumosu* pe care când îl vedeam, în fruntea soldaților români ne creștea inima!.. Ce frumos, ce părintește povățuià el pe feciori!.. Apoi, când se întorcea de pe câmp în oraș, pe timpul concentrărilor, câte 800—1000 de soldați toți Români cântând fel de fel de marșuri românești (ca „Drum bun, drum bun, toba bate..«), noi școlarii, ne țineam coadă după dânșii imitându-i în marșuri și cântece. Idealul nostru atunci era *filerul Iloae*, care de obiceiu comanda trupa pentru puternica lui voce. Atunci uitam de toate, eram în Arcadia fericită! La cultura noastră economică — gospodărească adăogau escursiunile noastre pe dealurile orașului care erau și sunt plantate, *toate* cu tot soiul de pomi nobilitați meri, peri, pruni, nuci după cum erau și grădinile. Dela Sf. Mihaiu de toamnă, era liberă cutreierarea acestor pomături întinse. De atunci ca și dela noi, de acasă, unde deasemenea avem o grădină mare cu tot felul de pomi, m'am pomenit cu gustul de a planta pomi roditori, cum am făcut pe o scară foarte întinsă, mai târziu la *Bârlad* în grădina Preparandiei de stat. al cărui Director eram, și în mica mea curte din București plină cu arbuști și arbori fructiferi.

Intr'astfel se scurgea plăcut viața noastră la Bistrița între școala săsească, foarte bună, deoparte și între familiile și cătanele românești de altă parte. Eu cel puțin de aci am prins simpatie pentru școala germană, și dragoste pentru armată, în cât pe aci-pe aci era să părăsesc școala civilă și să trec la școala militară. Dela acest propus m'a reținut însă un general dela care mi-am știut esopera o audiență. Generalul, un bărbat mic îndesat de 55—60 ani, văzându-mi notele din clasa III gimnasială, m'a sfătuit să continu școala civilă. L'am ascultat și în toamna acelui an am trecut iarăși la Năsăud.

In toamna anului 1886 m'am reîntors la Năsăud, dar nu la gimnaziu unde era profesor și *Ionul Popii* și prietenii mei din școala primară ci la *Preparandie.* Motivul acestei schimbări în direcția mea educativă a fost îndoit:

a) Părinții mei pierdură procesul pentru moșia părintească, lăsată tatei de moșul meu, cu limbă de moarte. Din această pricină, tatăl meu obișnuit a avea de toate în prisosință la casă și la masă, văzându-se aproape sărăcit, cu 5 copii, s'a înbolnăvit de nedreptatea ce credea că i-se făcuse, și de supărare.

b) Chiar pentru aceasta, mai ales mama a stăruit să trec la preparandie, de unde în doi ani puteam să ies un dascăl de frunte: »Nu vezi, tu dragul mamei, — îmi repeta adesea, biata mamă, — cât de bine o duce în sat nănașul *Vasile* (mentorul nostru din clasele primare)? adu-ți aminte cât de bine îi era lui jupânul dascăl Dumitru! — Dzeu să-i ajute pe unde-i, că Doamne! bine te-a mai învățat!.. Și tu poți să ajungi dascăl, a-i unde-va aproape de noi și să-mi fii întru ajutor că rău mă tem de tatăl tău că azi-mâne va închide ochii... Vezi-l bolnav și năcăjit!“ Ce puteam să spun eu unor asemenea povețe eșite dintr'o inimă de mamă bună și îngrijurată?

— »Bine mamă, dacă zici D-ta! Știi că totdeauna te-am ascultat, fiindcă mai povățuit și ne povățuești pe toți spre

D. Sava *Şomănescu*, preşedintele Ligei, a deschis meetingul printr'o frumoasă şi plină de simţire cuvântare, prin care învinueşte pe conducătorii României, că nu-şi dau cuvântul în cestiunile de politică exterioară, cari ne agită şi în cestiunea naţională care ne doare şi va trebui vecinic să ne doară câtă vreme fraţii noştri din alte hotare pot fi supuşi tratamentului de azi.

Dă câteva din multele exemple de tratament la cari sunt supuşi Românii din monarchia *amică* Austro-Ungaria. Arată prigonirea sistematică împotriva şcoalei româneşti şi a pressei şi o pune în adevărata ei lumină. Când a înşirat datele *Calvarului* din ultimii ani, revolta publicului s'a arătat prin murmure de mirare şi de îndignare, ca şi atunci, când s'a arătat lupta pe care toate guvernele maghiare au dus'o împotriva culturei româneşti oprind tot ce le-a fost în putinţă să oprească din legăturile de cultură cu regatel României (ziare, reviste, cărţi etc.)

*

D. *Iorga* arată care e chemarea *Ligei culturale* şi că deci Liga, în momentele de faţă, *trebue* să vorbească. In Bulgaria au venit: independenţa, regalitatea, ba încă şi incorporarea definitivă a Rumeliei prin cultura naţională, cultură răspândită în cele mai adânci straturi, cari toate au luat parte la întemeiarea Bulgariei moderne din săptămânile trecute. Şi tot prin cultură poporul Sârbilor, osândit de opinia, şi mai seamă de diplomaţia europeană — pentru asasinatele politicianilor, şi-a spus cuvântul într'un mod demn în cestiunile cari privesc idealul lor naţional.

Oratorul găseşte apoi pricina stărilor de azi din Ardeal în lipsa unei politici externe a României, chibzuite, sistematice şi *naţionale* — şi apoi în general în slăbiciunea faţă de împrejurări a Românilor supuşi.

Arată politica Austriei »prietina şi aliata noastră« politica ei în doi peri în tot cursul istoriei contemporane. Politica ei faţă de *unirea principatelor*, faţă de revoluţia din 1848, faţă de noi în congresul de după războiul din Berlin, în congresul în care numai în urma bravurei dorobanţului şi a jertfelor României s'a putut face tuturor atâta împărţire de teritoriu — şi i-s'a putut lua României de aceea cu care era în alianţă militară *Basarabia de jos*.

Oratorul arată că pentru interesele superioare ale neamului românesc, România nu trebue să facă o politică aşa zisă »mare« cu Europa centrală, care în totdeauna ne-a luat dar nu ne-a dat nimic în toate, dar în deosebi în cele economice-comerciale (cum e cazul cu Austria în clipa de faţă) — ci dimpotrivă ea e datoare să facă o politică de fapte în Orientul, pe care, în trecutul mai îndepărtat ca şi în timpul mai nou l'am păstrat şi înoit.

A fost o însufleţire de nedescris în tot timpul vorbirei d-lui Sava Şomănescu, preşedintele Ligei, ca şi în timpul mai lung de 1 oră şi jumătate a vorbirei d-lui Iorga, secretarul general, — şi se vedeau lacrămi la câţiva bătrâni, cari stăteau faţă cu o generaţie nouă a unor vremuri noui, gata de luptă.

Vorbirea d-lui Iorga fiind foarte lungă şi ora fiind înaintată (10 şi jumătate) au renunţat de a mai vorbi ceilalţi oratori.

S'au propus şi s'au votat apoi cu unanimitate următoarea

Rezoluţiune:

»Desaprobând politica de sprijinire exclusiv pe puterile din vecinătatea noastră, cari, deţinând pământ românesc încearcă prin înăbuşirea culturei româneşti peirea sufletească a 4 milioane de Români, cerem inaugurarea unei noui politice externe, care, plecând dela conştiinţa unităţii neamului şi intereselor lui solidare în toate privinţele şi dela pregătirea statului românesc pentru misiunea sa logică, — să caute apropierea de vecinii României în Peninsula Balcanică, cari sunt păgubiţi şi ameninţaţi de aceleaşi mari puteri cu caracterul vechiu internaţional, răzimate pe cucerire şi pe înăbuşirea aspiraţiilor naţionale — şi să dobândească în această unire pentru apărarea şi realizarea sfintelor ideale naţionale locul hotărâtor ce se cuvine de drept României, vechea vatră a culturii şi libertăţii în răsăritul Europei«.

Publicul s'a risipit apoi în linişte.

M.

Cronici teatrale.

Bucureşti, 15 Octomvrie 1908.

Pentru a noua oară e anunţată la *Teatrul Naţional* representarea piesei *Heidelbergul de altă-dată* (Alt Heidelberg) traducere din limba germană, făcută de d. Ovid Densuşianu.

De altfel aceasta e o piesă, care s'a jucat de trupe germane prin oraşele din Ardeal.

Ea e plăcută de bună seamă prin aceea că descriind viaţa studenţească, cea mai frumoasă şi mai caracteristică viaţă a studenţilor din bătrânul Heidelberg, le aminteşte această viaţă tuturor acelor cari au trecut prin ea.

Şi de bunăseamă mulţi din bătrânii noştri îşi vor fi închipuind, că altă viaţă studenţească era odată, ca şi prinţul Carol Heinrich, care la revederea Heidelbergului, după doi ani de lipsă, nu-l mai găseşte cum îl găsia odată: vesel, fără griji, cu petreceri şi cu iubire. Nu-l mai găseşte de bună-seamă fiindcă nu mai e el, prinţul, acelaş.

După terminarea bacalaureatului (maturitate) plecând la Heidelberg, scăpase, numai pentru două luni, de atmosfera rece şi severă, unde n'a putut vedea un zâmbet şi o inimă deschisă. Şi în acest oraş, el, liber, numai cu fostul său profesor, care îl înţelege şi îl iubeşte, începe să simtă ce-i viaţa în tovărăşia colegilor şi apoi mai cu seamă, în iubirea faţă de Käthe nepoata birtaşului, singura pe care o mai găseşte la doi ani, când se mai reîntoarce să revadă Heidelbergul (care nu mai e ca altă-dată). Şi despărţirea pentru totdeauna de *singura femee pe care a iubit'o* e în adevăr mişcătoare.

Toate rolurile sunt susţinute într'un chip în adevăr demn de *noul* Teatru Naţional.

La această a opta representare a *Heidelbergului* de Duminecă seara a luat parte şi principele Carol. Şi de multeori aplausele porneau dela principele Carol foarte plăcut impresionat de representarea acestei piese dela început şi până la sfârşit.

*

Duminecă în representaţia de zi (»matineu«) s'a jucat *Despot-Vodă*, altă piesă din cele bune ale lui Alexandri. Şi ca nealtă-dată, cum a fost chiar acum un an sau doi, când lumea voia cu ori-ce preţ lucruri moderne străine — stalurile au fost pline la *Despot-Vodă*

Şi iar i-am văzut pe eroii lui Alexandri, boierii în cari virtuţile vitejiei şi dragostei de moşie sunt destul de tari încă şi pomenesc cu sfinţenie de *Ştefan Vodă cel Mare*, al cărui nume şi ale cărui fapte mari au fost stâlpii pe cari s'a sprijinit Moldova multă vreme în urmă — dar aceşti boieri încep a fi stăpâniţi de dorinţă de domnie şi de certuri, aşa că scaunul domnesc poate în cele din urmă să cadă în mâna aventurierului grec Despot, pe care însă în 2 ani iubirea de moşie a boierilor şi în deosebi a boerului Ştefan Tomşa îl răstoarnă.

M.

STIRILE ZILEI.

— 15 Octomvrie v.

La adunarea poporală din Braşov, care se va ţinea acum Duminecă în 19 Oct. st. v, (1 Nov. st. n.) la oarele 1 p. m. în sala otelului Nr. 1, vor lua parte şi mai mulţi dintre deputaţii români naţionalişti. Până astăzi şi-au anunţat venirea lor la Braşov d-nii deputaţi Dr. T. *Mihali*, Dr. Al. *Vaida* şi Vasile *Goldiş*, cari vor sosi Duminecă dimineaţa. Este de datorinţa fruntaşilor români din satele din împrejurime a comunica aceasta ştire îmbucurătoare poporului nostru şi a-l îndemna să participe la adunarea de Duminecă în număr cât mai mare, ca să nu aparem, noi cei de-acasă, mai puţini interesaţi decât cei din depărtare.

Viriliştii români ai comitatului Sibiiu pe anul 1909 sunt următorii: Exel. Sa metropolitul Ioan Meţianu, 4486 cor. Parteniu Cosma directorul »Albinei« (Sibiiu) 3041 cor. Dr. Octavian Rusu advocat (Sibiiu) 1720 cor. Nicolae Vidrighin proprietar (Răşinari) 1534 cor. Ioan B. Boiu paroh ort. (Sibiiu) 945 cor. Ioan de Preda advocat (Sibiiu) 938 cor. Ioan Mihaiu hotelier (Sibiiu) 854 cor. Alexandru Lebu proprietar (Sibiiu) 840 cor. Petru Comşa comerciant (Sălişte) 792 cor. Ioan G. Buzdoc proprietar (Veştem) 746 cor. Dr. Ioan Elekes medic (Sebeşul-săsesc) 666 cor. George Imbăruş inginer (Sibiiu) 600 cor. şi Ioan Drăgan notar public r. (Sebeşul-săsesc) 572 cor.

Procesul d-nei Anuţa Vlad. Se ştie că d-na Anuţa Vlad, soţia d-lui deputat Aurel Vlad, a fost condamnată de tribunalul din Deva la o lună închisoare de stat şi trei sute de coroane amendă. Cauza acestei condamnări este, că procurorul a găsit agitaţie în sfaturile, pe cari d-na Vlad le-a dat copiilor dela şcoala din Bobâlna ca să vorbească româneşte. In contra acestei sentinţe apărătorul d-nei Vlad a făcut recurs. Acest recurs se va judeca la 5 Noemvrie nou la tabla regească din Cluj.

Moartea unui preot harnic. Duminecă în 18 Oct. st. n. a. c. la 2 ore p. m. s'au petrecut la mormânt osămintele preotului din Lechincioara *Valeriu Angel*, care a încetat din viaţă în spitalul din Târgu-Mureşiului unde se dusese să'l opereze Vineri în 16 Oct. Osămintele lui transportate fiind în Lechincioara au fos astrucate în cimiteriul de lângă bis. gr. cat. Ceremoniile funebrale au fost îndeplinite de protopopul tractual Alexandru Târnăvean asistând 10 preoţi. Acest preot harnic şi zelos a fost tipul păstorului bun şi adevărat, în decurs de 30 de ani a alergat muncind în via Domnului şi administrând mai toate parochiile din tractul său devenite vacante, fără a negliga datorinţele sale faţă de turma sa şi interesul bisericei sale; dovadă este grânarul fundat de dânsul în folosul bis. la care el a contribuit aproape la 75 metrete, dovadă bisericuţa dânsului pe care a înfrumseţat-o ca şi pe o mireasă prin multe şi diverse colecte, dovadă diferitele fonduri întemeiate de dânsul spre diverse scopuri. După moartea dânsului în 4 cutii închise s'au aflat 121 de coroane, şi pe fiecare cutie era scris scopul pentru care se colectează, aşa fondul »stuiui Antoniu« pentru pâne săracilor, fondul pentru înfrumseţarea bis.; fondul pentru acoperirea speselor bis. etc. Că acest preot a fost iubit nu numai de credincioşii săi ci şi de tot ţinutul învecinat a fost dovadă publicul mare şi fără număr, aproape mai din toate parochiile învecinate, atât ţărani cât şi inteligință.

Societatea Sodalilor români »Lumina« aranjează Sâmbătă în 18 Oct. st. v. în sala hotelului »Central« Nr. 1, o producţiune şi petrecere colegială cu următorul program: 1. Fanfara Societăţii: Marşul Societăţii »Lumina« de Wenzel Dvorak. 2. Pfeil: »Ziua a apus« serenadă, cor bărbătesc. 3. G. Coşbuc: »Duşmancele«, declamaţiune de d-şoara Maria Pepert. 4. *a*) T. Popovici: »Cucule pană galbenă«, cor de dame. *b*) A. Bena: »La fântână«, cor mixt. 5. Suciu: »Ţiganul la târg« dialog, d-nii I. Sulică şi T. Purcărea. 6. Fanfara Societăţii: Polca Franceză. 7. G. Coşbuc: »La oglindă« declamaţiune de d-şoara Maria Cathi. 8. Gav. Muzicescu: »La bordeiu«, cor mixt. 9. Fanfara Societăţii: »Când luna Maiu«, de Krones. 10. Teatru: *„Moştenire dela răposata"*, comedie într'un act de D. R. Rosetti.

O copiliţă tăiată de tramvaiu. O groaznică nenorocire s'a întâmplat eri la oarele $1^1/_2$ p. m. în Strada Lungă din Braşovul-vechiu. Copiliţa de 4 ani a măsarului Dieners din Strada Lungă se juca în prăvălia curelarului Wagner cu băiatul acestuia. Intr'un moment nenorocit copiii au eşit în fugă din prăvălie voind să treacă peste drum. In acelaşi moment sosea cu viteza obicinuită tramwaiul, care neputând fi oprit, a cuprins sub roatele sale pe biata copiliţă, pe care a dărăburit'o în adevăratul înţeles al cuvântului. Băiatul a scăpat ca prin minune, având atâta timp să treacă peste linie. După luarea unui proces verbal la faţa locului, unde se strânsese o mulţime mare de oameni, părţile trupului nenorocitei copiliţe au fost strânse într'o pânzătură şi transportate la spital.

Cununii. Domnişoara *Ana N. Negrea* şi Domnul *Ioan G. Puchianu* îşi vor serba celebrarea religioasă a cununiei lor, Duminecă, în 19 Octomvrie st. v. (1 Nov. st. n.) 1908, in biserica română gr.-or. din Cheie, la oarele 11 a. m.

— Domnul *Ioan G. Tampu* şi domnişoara *Paraschiva D. Lascu*, anunţă cununia lor religioasă, care se va săvârşi Duminecă în 19 Octomvrie st. v. (1 No-

---

bine... Mă voiu face dascăl«.. Şi am reînceput a mă gândi la idealul meu de dascăl, la Dumitru Rusu...

(Va urma.)

Amintiri din Ardeal.

Pe Surul.

Era în timpul secerei în anul 1886 când o societate compusă din medicul comunal Dr. Comşa, directorul şcolar Băcilă, cassarul Ioan Maxim, advocatul Giuvelca, adjunctul notarial Coman, vestitul vânător Gorea lui David şi subsemnatul proiectasem o vânătoare de capre pe muntele Surul.

Ne am provăzut cu opinci, puşti, cu de ale mâncărei şi în dimineaţa zilei de Sfântul Ilie ne-am strâns cu toţii înaintea şcoalei comunale de unde aveam să plecăm.

Lumea care venise de cu zori la biserică fiind prasnic, făcea fel de fel de glume pe socoteala noastră, că îmbrăcămintea noastră cam lăsa de dorit, cu haine nemţeşti vechi şi cu opinci sămănam a ţigani ungureşti, ba pe la spatele noastre auziam pe unii ţărani zicând: »Se apropie târgul că au sosit corturarii (ţigani cu cortul) şi dacă nu aş fi fost şi eu între ei, apoi 'mi venea să şi cred vorbele acelui ţăran că tovarăşii noştri Maxim şi Băcilă sămănau perfect cu corturarii, erau tuciurii la feţe cum se cade.

Când să plecăm ne mai iese înainte şi cocoana Pipă cu bagagiul lui Giuvelca, această cocoană are o faţă sau mai bine zis un esterior de numai ghiocul îi mai lipseşte sau un spoitor apoi putea jura ori cine că suntem o ciată de corturari; mai lipsea intre noi preotul satului fratele cassierului apoi putea zice ori cine că şi Vodă e cu noi.

Văzând că ţăranii nu ne slăbesc cu epitetele începe Directorul şcolar pe ţigăneşte că ştia perfect această limbă şi acum ne punem cu toţii pe glume şi râs şi într'o glumă am ţinut-o până sub poalele muntelui Surul numit sub spata Tătarului, acolo am dat drumul cailor să pască iar noi am făcut un foc straşnic şi frigând carne şi slănină ne-am aşezat la prânz. Erau oarele 11 şi atâta am mâncat de abia am putut urcà la stână.

Dacă nu era Gorea lui David cu noi ne sfâşiau cânii dela stână. Ajunşi odată la stână am dat fie-care câte ceva ciobanilor şi bacilor, că am ajuns chiar în timpul mulsului oilor şi la stâni dacă vreai să te duci atunci să fi totd'auna provizionat cu tutun şi rachie. că atunci eşti bine primit de toţi ciobanii, cu mâna goală nu ai ce căuta la stână, că mori de foame s'au păţeşti ca ţiganul în zi de post.

Advocatul Giuvelca avea o sticlă de un chilogram plină cu coniac şi se uita la ea ca la o minune, pe drum mai gusta din când în când din ea, dar numai el, noi nu ne puteam apropia de el, că îndadată ce simţea că ne dăm pe lângă el o ascundea. Badea Gore alui David ochise sticla de la început şi nu o putea slăbi din ochi, îi lăsa gura apă când nu mai se gândea la ea, şi îşi făcuse fel de fel de planuri nu mai să ajungă stăpân peste ea, apoi las pe mine zicea el, că ştiu eu ce să fac cu ea, nu mă închin ei.

La stână nu am zăbovit de loc, doar atâta cât ne-am dichisit puştile şi am luat'o spre vârf. Gligore era conducătorul şi ne-a condus aşa de bine că ne a vârât între nişte stânci de credeam că nu mai eşim. Pe advocatul Giuvelca l'a aşezat pe lespedea unui bolovan lângă un izvor de nu se mai putea mişca singur de loc, soarele îl prăjea de toate părţile şi gâtul i se uscase de sete, apa curgea ca cristalul la picioarele lui, dar el se uita a jale la ea şi nu se putea pleca, striga din răsputeri la badea Gligore să vină să'i aducă în fundul căciulei apă că moare de sete. »Măi bade Gligore ai auzit vre-odată de Tantal, chiar ca acela sunt eu acuma,« — »Domnule! de Tantal nu am auzit, dar am auzit de Tândală, dacă vreai apă apoi dă să gust şi eu odată din sticla aia, c'apoi ţi aduc apă, altcum nu«. — »Bucuros bade Gligore dar nu am pahar.« — »Ce pahar, doar pot eu înghiţi şi fără pahar« şi se scoboară Gligore la el, ia sticla o aduce în isvor şi îi aduce apă în fundul căciulei de şi-a stămpărat setea apoi ia sticla şi se urcă pe stânci mai departe la noi unde în sănătatea lui Giuvelca golim sticla de coniac.

Apoi ne punem la pândă; ne-a căutat locuri la fie-care şi dând drumul cânelui de vânat aşteptam să vedem defilând înaintea noastră capre de stâncă (capre negre). Din depărtare auzim o pocnitură de puşcă şi un lătrat de câne şi cam peste o jumătate de oară vedem şi pe Gligore cu un ţap în spate.

Ne-am strâns cu toţii într'o poeniţă şi am făcut imediat judecata ţapului împuşcat. Doctorul a oferit 8 florini pentru piele, pe cari i-a luat în primire badea Gligore dar ca să mai compenzăm pe acest vânător iscusit cu ceva, am propus următoarele:

Cine va da 5 florini pentru un butoiu de bere pe acela îl facem vânător adecă susţinem cu toţii că el a împuşcat ţapul şi a lui este onoarea. Giuvelca nu stă mult pe gânduri ci scoate 5 fl. pe car

vembre st. n.) a. c., în biserica gr. or. română a »Sfintei Adormiri« din Braşovul-vechiu. la oarele 11 a. m. Nuni: D-na şi d-nul *Dumitru N. Căpăţînă.* — Felicitările noastre.

— Elisabeta *Boieriu* şi Valeriu *Oprişiu* abs. de teologie, au onoarea a ne anunţa celebrarea religioasă a cununiei lor, ce se va săvârşi Duminecă, în 8 Novembrie st. n. a. c. în Biserica gr. cat. din Rîuşor. Rîuşor, în Novembrie 1908, Dridif.

— Letiţia *Rimbaş* şi Ioan *Ghişa*, ne anunţă cununia lor, care va avea loc Duminecă în 1 Novembrie n. a. c., în biserica gr. or. din Brad.

Adunarea generală a Reuniunii învăţătorilor gr.-cat. »Mariana« se va ţinea *Luni în 2 Novembre st. n. a. c. în Năsăud (Naszód) în sala cea mare a şcoalei fundaţionale elem. pop. de băieţi*, la care se invită cu toată stima a lua parte atât domnii membrii cât şi on. public interesat de cauza învăţământului.

Programa: 1. Membrii la ½8 oare a. m asistă în corpore la serviciul divin în biserica gr.-cat. din Năsăud. 2. La 9 oare deschiderea adunării. 3. Esmiterea comisiunilor; *a)* pentru verificarea protocolului; *b)* pentru înscrierea de membrii noi; *c)* pentru criticarea prelegerei practice. 4. Lecţiune practică de ½ oră din desemn cu elevele cl. elem. V. şi VI-a de fetiţe prin membrul *Atanasiu Rus*, învăţător gr.-cat. în Bichigiu. 5. Raportul anual despre activitatea reuniunei. 6. Raportul cassarului şi pertractarea preliminarului de budget pro 1909. 7. Raportul comisiunei cenzurătoare. 8. Cetirea disertaţiunilor: *a)* »O vizită la şcoalele poporale din Germania«, prin *Dr. Valeriu Seni*, prof. gimn. în Năsăud. *b)* »Insămnătatea ştiinţei de carte în viaţa popoarelor« şi în legătură cu aceasta: »Invăţarea cetitului în mod auto-didactic« prin *Antoniu Hangea*. înv. fund. în Năsăud. *c)* »Şcoala şi învăţătorul«, prin *Vasilo Onigaş* înv. gr.-cat. în Arcalia 9. Raportul comisiunilor de sub. p. 3. lit. *b)*, *c)*. 10. Pertractarea propunerilor însinuate la preşedinte cu 24 oare înainte de adunare. 11. Statorirea timpului şi locului pentru adunarea generală viitoare. 12. Inchiderea adunării. *Năsăud*, la 16 Octombre 1908. *Presidiul reuniunei învăţătorilor greco-catolici „Mariana"*: *Ciril Deac*, vicar. for. episcopesc, preşedinte. *Clement Grivase*, secretar.

Necrolog. Luni în 20 Oct. a încetat din viaţă *Ioan Petru*, paroh gr. ort. în Ibăneşti după un morb scurt, împărtăşit cu ss. taine ale muribunzilor, în al 62-lea an al etăţii şi 38 al preoţiei. Inmormântarea s'a făcut în 28 Oct. la 1 oară p. m. în cimiterul comun. Odihnească în pace!

Avis. Oficiul poliţiei din Braşov provoacă pe toţi locuitorii oraşului şi în deosebi pe proprietarii de case, pe hotelierii şi restauratorii să anunţe îndată orice boală suspectă poliţiei sau unui medic. Cei ce întrelasă astfel de anunţări, vor fi pedepsiţi.

Zeppelin şi noul său balon. Contele Zeppelin a întreprins Marţi dimineaţa la 11 un zbor cu noul său balon pe un timp frumos. Balonul a sburat pe deasupra lacului şi s'a reîntors la oarele 12½ la locul plecării sale.

Un absolvent al şcoalei comerciale' care posede perfect în scris şi vorbit limba germână, află imediat aplicare la institutul »Patria« din Blaj.

Suntem rugaţi a da loc următorului apel electoral:

Către alegătorii cercului electoral al Braşovului la congresul naţional-bisericesc!

Având în vedere alegerea de deputat mirean la Congresul naţional-bisericesc, ce se va face *Duminecă în 26 Octomvre v. a. c.* subscrişii recomandă pentru cercul electoral al Braşovului pe *d-l Dr. Nicolae Vecerdea*, dirigent al filialei băncii »Albina«, despre care sunt convinşi că va reprezenta în mod demn acest cerc în congres. *Invităm deci pe toţi alegătorii a vota pentru dânsul.*

Braşov, 14 Octomvrie v. 1908.

Dr. Vasilie Saftu, Ioan Prişcu, Romul Verzea capelan, *Iosif Puşcariu, Virgil Oniţiu, G. Dima, Andreiu Bârseanu* şi *Nicolae Bogdan.*

*

Incunoştiinţare.

Incunoştiinţat de recomandarea premergătoare mi-am dat şi-mi dau sama asupra ei astfel:

Considerând că domnii semnători ai aceleia, fie-care din poziţia sa, au dat deja multe şi strălucite probe de iubire, de devotament şi de jertfă pentru cauzele noastre bisericeşti, şcolare şi culturale; considerând că fie-care se află în fruntea şi la conducerea unuia sau ale mai multora, toţi laolaltă aproape ale tuturor aşezămintelor bisericeşti, şcolare şi culturale din Braşov, care este centrul acestui cerc electoral, ba câţiva dintre ei fac parte din şi se află tot-odată şi la conducerea unora dintre cele mai mari aşezăminte culturale ale întregului neam românesc, precum sunt d. e. »Academia Română«, »Asociaţiunea«, ş. a. şi în fine considerând, că fie-care, din poziţia sa socială, a stat şi stă în multe şi strânse legături personale cu alegătorii din acest cerc:

sunt de firma convingere, că nu greşesc de fel, când privesc şi recunosc în dânşii pe cei mai orientaţi, cei mai neatârnători şi prin urmare pe cei mai chemaţi factori pentru a indica, a reprezenta şi a esprima opinia publică din întregul cerc electoral atât în numele lor cât şi în numele numeroşilor amici şi cunoscuţi, pe cari îi au în cerc. Din acestea cauze ţin eu, că preţuita recomandare a numiţilor domni, nu numai mă onorează în mod deosebit, *ci în acelaş timp mă şi obligă.*

Mai aducându-mi aminte cu plăcere şi de împrejurarea, că la 1906 am fost ales de deputat la Sinodul archidiecesan tot din acest cerc adecă de aceiaşi alegători şi anume cu 1275 voturi, cel mai mare număr între cei patru candidaţi de atunci, *mă cred nu numai îndreptăţit ci totodată şi îndatorat*, ca, deşi s'au anunţat deja alţi doi domni candidaţi, totuşi să reflectez şi candidez şi eu la acelaşi mandat de deputat congresual.

Despre această candidare a mea încunoştiinţez deci pe toţi prietinii şi cunoscuţii, vechii mei alegători şi rugându-i să mă onoreze şi de astădată cu încrederea lor, mă aştept şi contez cu siguranţă la votul lor preţios.

Braşov, în 15 Octomvrie v. 1908.

Dr. Nicolae Vecerdea,
deputat sinodal archidiecesan.

Institutele financiare româneşti.

De *N. Petra Petrescu.*

II.

1. *Abrud*: Auraria 1887. Cs. K. 60.000.
2. Aciliu: Insoţire Rf. 1897. Cs. K. 3100.
3. Agârbici: Reun. de împ. 1907.
4. Agnita: Filiala Cordianei 1906, Frăţia 1907. Cs. K. 35000.
5. Aiud: Filiala Economului.
6. Alba-Julia: Julia. 1892 Cs. K. 100.000
7. Apoldul mic: Insoţ. Rf. 1896. Cs K. 4000
8. Arad: Victoria 1887. Cs. K. 1.200.000.
9. Arpaşul inf.: Banca popor. 1907 Cs. K. 40.000.
10. Avrig. Avrigeana 1904. Cs K. 20.000.
11. *Baia mare*: Aurora 1906. Cs. K. 150.000
12. Băita l. Deva: Zarandeana 1898. Cs. K 64.000.
13. Banfi Huedin: Vladeasa. 1895, Cs. K. 120.000.
14. Baseşti: Codriana 1906. Cs. K. 100.000'
15. Beiuş: Draganul. 1907. Cs. K. 20.000.
16. Beregsău: Beregsana 1889 Cs. K. 40.000.
17. Berlişte: Berlişteana 1907.
18. Betleanul l. Năsăud: Minerva 1907. Cs. K. 100.000.
19. Bicaz: Cassă de împ. 1897. Cs. K. 29.000.
20. Bistriţa: Bistriţiana 1888 Cs. K. 80.000: — Coroana 1903. Cs. K. 300.000
21. Blaj: Patria 1886. Cs. K 220.000.
22. Bocşa mont.: Bocşana 1895. Cs. K. 100.000.
23. Boiţa l. Sibiiu: Turnu-Roşu 1903 Cs. K. 2000
24. Borgo-Prund: Speranţa 1885 Cs. K. 113.000. — Insot. Rf. 1902. Cs K. 1477.
25. Boroşineu: Plugarul 1907, — Filiala Victoria.
26. Bozovici: Nera 1897 Cs. K. 90.000.
27. Brad: Crişana 1891. Cs. K. 100.000.
28. Bran: Parsimonia 1895. Cs. K. 120.000.
29. Braşov: Filiala Albina 1882. — Braşoveana 1907. Cs. K, 26.000. — Progresul 1907.
30. Bucium: Detunata 1895. Cs. K. 60.000.
31. Bucium-Poeni: Buciumanna 1900 Cs. K. 10.800.
32. Bucovăţ: Bănăţana 1901. Cs. K. 40.000.
33. Budacul mic: Asoc. de cred. 1907.
34. Bungard: Bungarzana Rf. 1900. Cs. K. 1600.
35. Buteni: Butinceana 1907.
36. Buziaş: *Filiala* Timişanei.
37. *Cacova* (Caraş Sev.): Plugarul 1902. Cs. K. 70.000.
38. Caianul mic: Ţibleşana 1902. Cs. K. 50,000
39. Càlnic: *Filiala* Sebeşanei S-s.
40. Câmpeni: Doina 1895. Cs. K. 60.000.
41. Capolnoc Monoştur: Râureana 1891. Cs. K. 10.000.
42. Caransebeş: Sebeşana 1902. Cs. K. 150 000. — Banca poporală 1907. Cs. K. 140.000.
43. Căvăran: Comuna 1903. Cs. K. 30,800.
44. Ceica. Ceicana: 1907.
45. Chisetău: Chiseteiana. 1896 Cs. K. 25.000.
46. Chişineu: Fil. Victoria.
47. Ciacova: Ciacovana 1904. Cs. K. 90.000.
48. Cincu mare: Armonia 1903 Cs. K. 50.000.
49. Cluj: Economul 1886. Cs. K. 400.000. — Vatra 1907. Cs. K. 200.000.
50. Cohalm: Economia 1902. Cs. K. 130.000.
51. Corniareva: Munteana 1905. Cs. K. 50.000.
52. Cugir: Cugiereana 1902. Cs. K. 50.000.
53. Cuvin (Tim.): Dunăreana 1900. Cs. K. 80 000.
54. *Dej*: Banca popor. 1901. Cs. K. 60.000. — Someşana 1890. Cs. K. 200.000.
55. Deva: Hunedoara 1885. Cs. K. 31.900. — Industria 1905. Cs. K. 100.000.
56. Diciosântmărtin: Vulturul 1907 Cs. K. 100 000.
57. Dobra: Grăniţerul 1898. Cs. K. 150.000. — Orientul 1907. Cs. K. 53.000.
58. Draşov: Fil. Sebeşana S-s.
59. *Ecica*: Agricola 1905. Cs. K. 70.000.
60. Elizabetopole: *Fil.* Racoţiana.
61. *Făgăraş*: Furnica 1883. Cs. K. 120 000.
62. Făget: Făgeţana 1891. Cs. K. 400 000.
63. Feldru: Soc. de împr. 1878 Cs. K. 2700.
64. Feleacul s.: Buna 1897. Cs. K. 4120. m.
65. Foteldea: Cordiana 1897. Cs. K. 120.000.
66. *Gavosdia*: Gavoşdiana 1900. Cs. K. 12.000.
67. Geoagiu: Geogeana 1904. Cs. K. 80.000.
68. Gherla: *Fil.* Economul.
69. Ghiroc: Asoc. de ec. şi aj. 1898 Cs. K. 23.000.
70. Glâmboaca: Expozitura Sebeşana Cs.
71. Grădiste: Uipiana 1891. Cs. K. 38 500.
72. *Haţeg*: Haţegana 1888. Cs. K. 200.000.
73. Hida: *Fil.* Vlădeasa.
74. Hodoş: Hodoşana 1907.
75. Hondol: Hondoleana 1905. Cs. K. 20.565.
76. Hosman: Speranţa 1907 Cs. K. 15000.
77. Hunedoara: Agricola 1902 Cs K. 46.500. — Corvineana 1895. Cs. K. 70.000.
78. *Iladia*: Iladiana 1907. Cs. K. 17000.
79. Ileanda mare: *Fil.* Someşana.
80. Ilia mureşană: Progresul 1907. Cs. K. 120000.
81. Iimbav: Insot. Rf. 1900 Cs. K, 1300.
82. Ilva mare: Reun. de împ. 1885. Cs. K. 19.200 (mise).
83. *Jebel*: Jebelana 1897. Cs. K. 30.000 (mise).
84. Jibău: Sălăgeana 1897. Cs. K. 200 000.
85. Jidovin: Berzovia 1895. Cs. K. 70.000.
86. *Lăpuşul ung.*: Lăpuşneana 1907. Cs. K. 70.000.
87. Lechinţa: *Fil.* Coroana Bistr.
88. Leucuşeşti: Leucuşana 1907. Cs. K. 30.000.
89. Liget: Ligediana 1896 Cs. K. 20.000 — Pădureana 1901 Cs. K. 20 000.
90. Lipova: Lipovana 1893. Cs. K 100.000.
91. Loman: Insot. Rf. 1902. Cs. K. 4480.
92. Ludoşul mare: Secăşana 1907 Cs. K. 30.000. — Fil. Economul.
93. Lugoş: Agricola 1904. Cs. K 200 000. — Banca com. 1907. Cs. K.100 000.—Economia 1897. Cs. K. 79.544. - Lugoşana 1888. Cs. K. 300.000. — Poporul 1900 Cs. K. 220.000.
94. *Mediaş*: *Fil.* Racoţiana.
95. Miercuria: Cassa de păstr. 1898 Cs. K. 200.000.
96. Mociu: Campiana 1905. Cs. K. 50.000.
97. Monor: Monoreana 1895. Cs. K. 10.000.
98. *Nădlac*: Nădlăcana 1897. Cs. K. 100.000.
99. Năsăud: Aurora 1873 Cs. K. 168.000. — Mercur 1899. Cs. K. 100.000. — Asoc. de aj. pers. 1903.
100. Noul român: Noiana 1905. Cs. K. 40 000.
101. Nucet: Insoţire Rf. 1903. Cs. K. 1320.
102. *Ocna* Sibiiului: Viitorul 1907. Cs. K. 50.000.
103. Olenbaia: Munteana 1889 Cs. K. 100.000.
104. Oradea mare: Bihoreana 1898. Cs. K. 1 200,000.
105. Orăştie: Ardeleana 1885. Cs. K. 500 000. — Dacia 1901. Cs. K 100.000.
106. Oraviţa: Oraviciana 1892. Cs. K. 550 000.
107. Orlat: Brădetul 1893 Cs. K. 25.000.
108. *Panciova*: Panciovana 1905. Cs. K. 50.000.
109. Pervora: Cassă de păstr 1907.
110. Pesac: Pesăcana 1907.
111. Petroşeni: Jiana 1904. Cs. K 60 000.
112. Pianul de jos: Insoţire Rf. 1905. Cs. K. 1840.
113. Pianul de sus: Insoţire Ref. 1898. Cs. K. 6320. — Strugurul 1907.
114. Poiana Sib.: Mărgineana 1907. Cs. K. 80.000. — Mielul: 1891. Cs. K. 50.000.
115. Porumbacul inf.: Porumbăceana 1900 Cs. K. 40.000.
116. Pui: Institut de cr. şi ec. 1906. Cs. K. 60 000.
117. M. *Radna*: Mureşanul 1897. Cs. K. 160 000.
118. Râşnov: Râşnoveana 1903. Cs K. 20.000.
119. Recaş: *Fil.* Timişana.
120. Recea Telechi: Receana 1907.
121. Reşhita: Insoţire Rf. 1898. Cs. K. 1860.
122. Reghinul săs.: Mureşiana 1886 Cs. K. 200.000.
123. Rodna v.: Fortuna 1884. Cs. K. 40.000.
124. Roman Petre.: Steaua 1897. Cs. K. 100.000.
125. Roşia săs.: Cassă de împr. Rf. 1894. Cs. K. 1240.
126. *Săcădate*: Plugarul 1897. Cs. K 20.000.
127. Sacul: Săcana 1905. Cs. K. 40.000.
128. Sadu: Frăţietatea 1906. Cs. K. 10.000.
129. Sălişte: Cassa de păstr. 1884. Cs. K. 26.000.
120. Sângiorzul r.: Isvorul 1904. Cs. K. 23.935.
131. Sanislău: Arina 1907. Cs. K. 100 000.
132. Sânmihai: Filiala Sentinela.
133. Sasca mont.: Astra 1907. Cs. K. 80.000. — Cassa de păstr. 1896. Cs. K, 150.000.
134. Sasciori: Fil. Sebeşana S-s.
135. Sassebeş: Sebeşana 1887. Cs. K. 100.000.
136. Satu nou: Sentinela 1895. Cs. K. 260.000.
137. Sebeşul inf.: Isvorul 1907. Cs. K. 60.000.
138. Şeica mare: Racoţiana 1895. Cs. K. 100.000.
139. Seini: Sătmareana. 1892. Cs. K. 200.000.

îi şi ia în primire cassarul Maxim şi în triumf cu ramură de brad la pălărie conducem pe Giuvelca la stână; acolo ciobanii încă îl primiră cu urale şi mai scot şi ei ceva de cheltuială de la Giuvelca.

Unul din ciobani spintecă ţapul, scoate măruntaele şi ne prepară o tocană sdravănă. Noi şi obosiţi şi flămânzi ne dăm roată în jurul tocanei şi mâncarăm cu atâta poftă, că ne bolnăvirăm nu am mai putut pleca dimineaţa la altă vânătoare, am stat încă două zile de ne-am întrămat şi am pornit'o spre casă.

Acum aveam un butoi de bere, care trebuia beut şi am luat înţelegere ca în Dumineca a doua de la Sf. Ilie să punem cep butoiului cu bere în grădină la directorul şcoalei, ceea ce am şi făcut.

Advocatul nostru, acum vânător de frunte nu şi-a ţinut gura ci pe unde se ducea se lăuda şi istorisea cum a împuşcat ţapul. Farmacistul din sat, un om bun de glume, nu are alt-ceva de lucru, se duce în cancelaria comunală şi în unire cu notarul făuresc o foaie de pedeapsă de 10 florini pentru domnul Giuvelca, care a contravenit legilor, puşcând o căprioară în timpul când vânatul de capre este oprit, aplică sigilul comunal şi contraface semnatura subprefectului, apoi prin servitorul comunal face să se imanueze această foaie de pedeapsă lui Giuvelca tocmai pe când ne aflam în jurul butoiului cu bere.

Noi toţi afară de el am ştiut de acel plan şi când am văzut că vine servitorul cu condicuţa la Giuvelca pentru semnare, eram nerăbdători să vedem ce zice.

El iscăleşte în condică şi luând foaia de pedeapsă o citeşte şi strigă: »Asta e porcărie, eu nu am puşcat ţapul, Gligore e vinovatul şi el ca vânător trebuia să ştie legile, fac recurs, nu mă las învins!«

Noi toţi îi dăm cu gura în jurul lui, cum să bagi pe bietul Gligore în belea, nu vezi, acum ce te mai superi, vreai s'o păţească bietul Gligore şi apoi unde pui că pentru 5 florini sau 10 te faci de râs de te ştie toată lumea şi apoi recursul crezi că nu te costă, de câte ori va trebui să te duci la Sibiiu să fii faţă, mai bine scoate cei zece florini şi dăi servitorului să-i ducă la cancelarie şi să-ţi aducă chitanţă de primire şi poţi să-i dai şi dracului.

După puţină gândire scoate omul meu polu şi îl dă servitorului comunal care se duce la notar, notarul dă bine înţeles chitanţa de primire şi totodată învită întreaga societate la el în grădină unde sunt la dispoziţie două butoaie de bere dăruite de societatea vânătorilor din comună şi jur în onoarea vânătorului care a împuşcat un ţap pe vârful Surului.

De sub Surul.

140. Şercaia: Şercăiana 1903. Cs. K. 50.000.
141. Sibiiu: Albina 1872. Cs. K. 2.400.000. Solidaritatea 1907. Cs. K. 39.000.
142. Sighişoara: Târnăveana 1905. Cs. K. 60.000.
143. Şimleu: Silvania 1888. Cs. K. 600.000.
144. Şinca veche: Şincana 1906. Cs. K. 70.000.
145. Şoimuş: Şoimuşana. 1894. Cs. K. 25.000.
146. Şomcuta mare: Chiorana 1901. Cs. K. 100 000.
147. Streza-Cârţişoara: Cârţişoreana 1905. Cs. K. 20.000.
148. Şugag: Fil. Sebeşana. — Râureana Insoţ. agr. şi de antic. 1907.
149. *Tăure*: Schinteia 1896. Cs. K. 10.000.
150. Teaca: Fil. Bistriţana.
151. Teiuş: Piatra 1907.
152. Telciu: Asoc. de cred. 1899.
153. Timişoara: Coroana 1900. Cs, K. 100.000. — Pastorul 1903 Cs. K. 160000 — Timişana 1885. Cs. K. 600.000.
154. Tinca: Fil. Bihoreana.
155. Tirnova: Ternovana 1904. Cs. K. 25.000.
156. Toracul mic: Expozitura Timişana.
157. Turda: Arieşana 1887 Cs. K. 160.000.
158. *Ucea* superioară: Ucea-mare. 1907.
159. *Uzdin-Ozora:* Concordia 1893. Cs. K. 31.000.
160. *Vad*: Unirea 1893. Cs. K. 20.000.
161. Vármező: *Fil.* Silvania.
162. Vârşeţ: Luceafărul 1894. Cs. K. 200.000. — Comoara 1890. Cs. K. 34.000.
163 Văşcău: Şoimul 1905. Cs. K. 50.000.
164. Veneţia inf.: Veneţiana 1901. Cs. K. 20.000.
165. Veştem: Insoţire Rf. 1899. Cs. K. 2180.
166. Vinţul de jos: Fil. Ardeleana. — Fil. Sebeşana S-s.
167. Viştea inf.: Olteana 1893. Cs. K. 80.000.
168. Voila: Voileana 1903. Cs. K. 120 000.
169. *Zagra*: Banca poporală 1907. Cs. K. 50.000
170. Zărneşti: Creditul 1903 Cs. K. 80.000.
171. Zlagna: Zlagneana 1898. Cs. K. 50.000.

In atenţiunea învăţătorilor noştri.

Când iau peana în mână scriind aceste şire o fac numai din datorinţa de a contribui cu un grăunte de binefacere pentru progresul musical, care la noi Românii îşi are un mers încetinel în desvoltarea sa.

Ori câte greutăţi s'ar impune învăţătorilor noştri în ce priveşte predarea învăţământului nostru în şcoalele primare, nu trebue să perdem din vedere puterea educativă ce o au cântările şi mai cu seamă corurile bine organizate asupra vieţii sufleteşti ale indiviziior.'

Este în deobşte cunoscută puterea influinţătoare a cântărilor asupra spiritelor elevilor din şcoalele primare. Cântarea este — putem zice — chiagul întăritor al simţămintelor omeneşti.

Dacă aerul este trebuincios pentru susţinerea vieţii noastre trupeşti, atunci cântarea este un puternic stimul pentru păstrarea şi conservarea individualităţii noastre etnice.

După ce în şcoala primară, învăţătorul a ţimentat în sufletul copilului dragostea faţă de tot ce aparţine caracterului nostru românesc, dator este a continua cu munca sa, împărţind din prinosul cunoştinţelor sale poporului în serviciul căruia s'a pus.

...Ne bucură când vedem, că în sânul dăscălimei noastre se ivesc talente, cari înţeleg rostul muzicei. Nu de mult mi-au ajuns la mână câteva piese pentru coruri din colecţiunea de cântece a d-lui George *Iordache* de prezent învăţător în Stupinile Braşovului şi originar din Braşov.

Iată câteva composiţii proprii ale susnumitului învăţător, cari numai onoare îi pot face: »Codrule codruţule« cor mixt. »Lele-a dracului mai eşti«, cor mixt »Foaie verde«, cor mixt, cântec poporal, »Sub această stâncă neagră«, poezie de N. Oancea sen., armonizată pe 6 voci de acelaş autor.

Toate acestea sunt foarte potrivite pentru coruri cu tinerimea adultă, cari piese au şi fost esecutate cu un prilej de însuşi compozitorul, culegând meritul recunoştinţei din partea publicului asistent. Nu intrăm în meritul cuprinsului acestor piese, căci nu aici este locul, ci afirmăm cu toată convingerea, că au un farmec popular în armonizarea lor — netăgăduit

Am fixat în treacăt această necesitate pentru învăţătorii noştri, cari se îndeletnicesc cu cultivarea muzicei poporale. Se recere însă şi aici din partea învăţătorilor pentru a împreuna folosul cu frumosul, dar şi putere de muncă. Puterea de muncă e viaţă, iar viaţa adevărată răsare din tăinuitele adâncimi ale sufletului naţional. Din sufletul neamului isvoreşte viaţa şi prin viaţa aceasta se lămureşte şi întăreşte Duhul neamului. Precum în celelalte direcţiuni culturale aşa şi pe terenul muzicei Nemţii şi Englezii şi-au îngrijit bine şi isvorul acesta de viaţă naţională. Şi aceasta din causa, că ei s'au ridicat mai ingrabă pe treapta curatei cunoştinţi. Sunt conştienţi de avuţia aceasta vie şi zilnic se ostenesc cu osârdie întru creşterea şi mărirea ei.

Ghimbăşeanul.

Convocări.

Conform hotărârei adusă în şedinţa dela 29 Septemvrie n. a. c. a comitetului despărţământului Cluj al »Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român« avem onoare a convoca pe ziua de *8 Noemvrie n. 1908 adunarea cercuală extraordinară* a despărţământului nostru în comuna *Berind*, cu următorul program:

I. La 9 oare dimineaţa participare la sf. liturgie, la sfârşitul căreia se va servi parastas pentru sufletul Baronului Vasiliu Ladislau Pop. — II. La 11 oare în. am. aşezarea petrii comemorative la casa naşterii Baronului Vasiliu Ladislau Pop. — III. La 2 oare d. am. adunarea în şcoala română gr. cat. cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunărei. 2. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală, ţinută la 7 Iulie n. a. c. in Jucul-de-jos. 3. Raportul cassarului. 4. Alegerea unei comisiuni de 3 membrii pentru cenzurarea şi revizuirea rapoartelor de sub pct. 2 şi 3 şi înscrierea membrilor noi şi alegerea verificatorilor procesului verbal. 5. Conferinţă poporală. 6 Raportul comisiunilor de sub p. 4. 7. Eventuale propuneri. 8. Inchiderea adunărei. IV. La 5 oare seara prelegere poporală cu schiopticonul.

Cluj, la 20 Octomvre n. 1908.

Eugen Pop Păcurariu,
director.

Dr. Valentin Poruţiu,
secretar.

*

Despărţământul »Fogaras« (Făgăraş), aparţinător Reuniunei înv. din archidieceza gr. cat. de Gyulafehérvár-Fogaras (Alba-Iulia şi Făgăraş) în conformitate cu § 21 din statute îşi va ţinea adunarea de toamnă *Duminecă la 8 Noemvrie st. n. a. c. în comuna Ludiişor*, la care avem onoare a invita P. T. membrii fund[illegible] şi o[illegible]ari precum şi pe toţi binevoitorii şcoalei.

Program: La 8 oare a. m. participarea la serviciul divin. 2. Lecţie practică prin Şofron Popa cu elevii şcoalei locale. 3. Deschiderea adunării şi constatarea membrilor prezenţi. 4. Alegerea comisiunilor pentru apreciarea lecţiei practice şi a disertaţiei, precum şi pentru inscrierea de membrii noi. 5. Cetirea unei dizertaţii pedagogice prelucrată de membrul Dionisie Negrea. 6. Cetirea procesului verbal luat în adunarea de primăvară şi raportul biroului pe anul de gestiune espirat. 7. Raportul delegaţilor, cari au participat la adunarea generală a Reuniunii. 8. Raportul comisiunilor esmise sub pct. 4. 9. Eventuale propuneri. 10. Defigerea locului pentru adunarea de primăvară şi designarea persoanelor dizertante. 11. Alegerea biroului pe un nou period. 12. Inchiderea şedinţei.

Vad, la 15 Octomvrie 1908.

Octavian Popp, prezident. *Ioan Cocişiu*, notar.

*

Despărţământul Reghinului, aparţinător **Reuniunei învăţătorilor gr. cat. din archidiecesa de Alba-Julia şi Făgăraş**, în înţelesul statutelor sale şi conform concusului luat în adunarea precedentă, îşi va ţinea *adunarea generală de toamna* la *2 Noemvrie* st. n. a. c. în comuna *Petele — Petelea* — la care adunare, onoraţii domni preoţi ca directori şcolastici, spectaţii membrii fondatori, ordinari şi ajutători, precum şi toţi aceia cărora le zace la inimă cauza învăţământului elementar, prin aceasta cu toată onoarea sunt invitaţi.

Programa: 1. Ascultarea serviciului divin la 8 oare. 2. Esmiterea comisiunilor: *a)* pentru critica prelegerei practice; *b)* a aceleI pentru constatarea membrilor prezenţi, culegerea taxelor şi înscrierea de membri noi; *c)* pentru apreciarea disertaţiilor cetite în adunarea generală şi *d)* pentru critica edificiului şi a recuisitelor şcolastice. 3. Ascultarea alor două prelegeri practice: *a)* »Propunerea Nr. 5« cu elevii din desp. I. de învăţătorul local Petru Tătar şi *b)* »Substantivul« care se va propune paralel în limbile română şi maghiară cu elevii din despărţământul al III-lea de unul dintre învăţătorii prezenţi. 4. Deschiderea adunării. 5. Cetirea protocolului luat în adunarea precedentă. 6. Ioan Suciu, învăţător în Kakucs — Căcuciu — şi Romul Catarig, învăţător în Görgényszentimre — Gurghiu — vor diserta câte o temă liberă. 7. Comisiunile de sub punctul 2., — îşi fac raportul. 8. Raportul cassarului şi al bibliotecarului. 9. Alegerea disertanţilor pentru adunarea de primăvară. 10. Alegerea noilor oficiali pre anul de gestiune următor. 11. Eventuale propuneri. 12. Alegerea alor doi membri pentru verificarea protocolului. 13. Inchiiderea adunării.

Reghin, la 12 Octomvrie 1908.

Georgiu Maior, preşedinte. ***Gregoriu Bucur***, notar.

Bibliografie.

In atenţiunea d-lor preoţi-catic heţi!
A apărut:
»Istorioare Biblice« (ilustrate)
carte de relig. pentru elevii şcoalelor poporale
de *Pr. D. Voniga*
— Manual aprobat de Ven. Consist. din Sibiiu şi din Arad —

Acest manual distingându-se printr'un *limbagiu simplu, limpede şi uşor*, apoi ţinând cont şi de metoadele cele mai nouă ale pedagogiei ştienţifice — e superior tuturor manualelor de relig. ce le avem.

Se poate procura cu preţ de 50 fil. exemplarul la *autor în Ghiroc* (Temeş), ori la *librăria »Polatsek« în Timişoara* (Temesvár).

Adunări poporale în comitatul Sălagiu. La încheierea foii primim un călduros circular al d-lui George Pop de *Băseşti*, adresat fruntaşilor sălăgeni, în cari sunt invitaţi *a convoca pe ziua de 1 Nov. st. n. în toate cinci cercurile electorale sălăgene întruniri de protestare în contra votului plural.* Pe ziua de 1 Nov. a şi fost deja convocată o adunare poporală în *Băseşti* la ora 1 p. m. în curtea d-lui Pop de Băseşti.

ULTIME ŞTIRI.

Praga. 29 Oct. Până eri turburările din Praga n'au încetat, mai ales in decursul nopţilor plebea a continuat excesele pe strade sub deviza de „curăţire naţională a Pragei" de Nemţi. S'a dat de ştire, că dacă nu vor înceta demonstraţiunile şi excesele se va decreta starea esepţională pentru Praga. Foile cehe cer să fie opriţi studenţii germani de a mai umbla în uniformele lor şi de a face preumblări pe strade câte patru în şir (Studentenbummel). Acuma au izbucnit demonstraţiile şi excesele în oraşele boeme unde sunt germanii în majoritate. In Reichenberg mulţimea a bombardat casa naţională a cehilor şi a spart toate ferestrile. Deviza Germanilor este să ne răzbunăm pentru Praga.

Neoplanta. 29 Oct. Regimentul 70 de infanterie din Neoplanta a primit ordin de plecare. Această veste a produs mare senzaţie în toate cercurile. Se vorbeşte, că în cazul când s'ar declara războiul, acest regiment are ordinul de a întra imediat în Serbia.

Constantinopol. 29 Oct. Aici continuă tratările între marele vizir Kiamil, trimisul special sârbesc Novakovics şi între reprezentanţii sârbi şi muntenegreni. Punctul cel mai important al propunerilor sârbeşti culminează în cererea de-a asigura cooperarea militară a Turciei pentru cazul unui războiu, în care ar putea fi implicate Serbia şi Muntenegru. Aceste state pretind decretarea autonomiei Bosniei şi Herţegovinei, în fruntea cărora să se institue un guvernor general sau, dacă acest proiect ar fi nerealizabil, cer o bucăţică de teritoriu din sudul Bosniei.

Belgrad. 29 Oct. Ziarul „Stampa" anunţă că regele Petru al Serbiei a subscris tratatul de alianţă încheiat între Serbia şi Muntenegru. Cele două state se obligă a se ajuta reciproc într'un eventual război.

Un colţ de viaţă.

I.

Făceà pe peţitoarea. Prin Februarie, mijlocise pentru căsătoria lui Gheorghe Procopie cu Ileana lui Mândrescu. Şi nu erà mică suma cu care s'a fost folosit din ambele părţi, — căci ambii se iubeau, fără ca vr'unul dintre ei să ştie aceasta, ambii de mult doreau să se însoţească; iar poziţia lor în sat, nu le dedea curaj să propue aşa ceva!

Se căsătoriră. Insă fericirea din casa tinerilor, n'a durat mult. Ea se duse, aproape odată cu luna de miere. Certele acum se urmau una pe alta, regulat; iar un moment de nu se certau, de erau unde-va liniştiţi la un loc, atunci momentul li-se păreà an! Şi cât ar fi vrut ca întreagă-le viaţă să fie compusă numai din aşa momente! Şi unul, şi cel-lalt, când în vr'un moment de linişte şi reculegere îşi aruncau ochii în trecut, către acele momente dulci, ascunse de mult în vr'un colţ al inimei, şi cercau să facă o asemănare între trecut şi prezent, desiluzia le era trăsnitoare!

Işi perduseră minţile, e drept; dar nu şi-le perduseră cu totul! Adesea, dorul clipelor ce au fost îi apuca şi plecau acasă, ambii cu un singur gând: să se unească, să-şi mai tolereze unul altuia. Cugetau chiar ei: suntem oameni, suntem expuşi greşelelor; — dar, ajunşi acasă, solniţa nu era bine aşezată, — Leana se pomeneà cu ea în cap; masa nu e bine pusă, Leana e de vină. Şi cearta este gata! Sfârşeau prin a se duce rând perând, la Catrina peţitoarea, s'o înjure şi s'o blesteme!

II.

Toată ziua de 19 Iulie, ajunul Sfântului Ilie, Catrina peţitoarea şi Ion bărbatu-său, au cărat şi grămădit în curte nişte fân ce'l cumpăraseră dintr'un sat vecin. Şi fusese, peste zi, o căldură cu adevărat de »Cuptor«. Frunzele prunilor din grădinile ce înconjoară mai fiecare casă şi din care constă marea suprafaţă a satului, se plecau arse de soare, către pământ, în cea mai rece amorţire. Nimeni par' că nu mai aveà curagiul să iasă din casă; iar ţăranul întârziat pe drum, se dedea tot mai lângă căruţă, rugând-o par'că, să-'l scape, cu trupul ei, de arşiţă...

....Cei doi copilaşi ai Catrinei se şi culcaseră; iar ea, aduna de pe masă, în timp ce Ion se descălţa!

Deodată, bohote de plâns se auziră. Ei rămaseră înmărmuriţi şi nu se dumeriră de cât, când uşa se deschise şi Ileana apăru, cu sorţul pe ochi, în casă.

— »Leană, ce ai? zise Catrina.

— »Păcate de-ale mele, lele Catrino: Porcu de Gheorghe mi-a ars toate hainele şi m'a bătut de numai vânătăi sunt, peste tot!«

— »Gheorghe?«

— »Chiar el«!

— »Cum se poate? Poate'i fi făcut şi tu ceva?!«

— »Pe *Dumnezeul* meu că nimica!«

— »Aşa, din senin, n'a putut să-i vie poftă de bătae!?«

— »De ce n'ai şters bine sticla de lampă?« î-mi zise el.

— »N'am avut cârpe curate! 'i-am răspuns.

— »Haine n'ai?«

— »Ba am, dar o să şterg cu ele sticla de lampă?«

— »N'o s'o ştergi? Bine! Acum şterge-te pe bot de haine!« Şi cu acestea, luă hainele, turnă tot gazul pe ele, grămadă în mijlocul curţii, şi le-a dat foc! Când am văzut flacăra, am început să plâng!

— »Aşa! — zise el — Iţi pare rău? No, să'ţi treacă supărarea. Şi unde nu luă un lemn, şi dă-i şi cară'i! — dacă nu veneà vecinul Nicolae, mă omora în bătăi!.. Aoleo! cum mă dor şalele!... Nu mă mai duc de azi la el! Mă duc la mama! Ale D-tale să fie păcatele!

Şi înainte ca Catrina să mai zică ceva Ileana dispăru.

— »Ce mizerie! zise Ion!

Catrina tăcu un timp! Apoi zise: »Mai bine mă trăsnea, de cât să mai văd atâtea!

...Se culcară!...

III.

Cum, cum nu, afară se iscă un vânt puternic odată cu venirea serei. Sufla din toate băierile plumânilor şi purta de ici, colo, pe bolta ridicată din cine ştie ce colţ uitat, nori negri, ce din ce în ce se înmulţeau. Şi se alergau unul pe altul, cu furie, şi înghiţau pentru un moment, una după alta, stelele!

...Să fi fost cam pe la 3 din noapte, când începu să toarne din văsduh, cu găleata. Burlanul dela casa Catrinei, căsca tocmai deasupra geamului. El arunca cu furie apa ce venea în el de pe costă, pe o piatră ce şi-o găsise scormonind în decursul vremilor pământul, cu un sgomot infernal. Acest sgomot deşteptă pe Catrina.

— »Ioane, zise ea. Afară ploauă! Ce'i de făcut cu fânul din curte! Are să'l ude!«

— Ei şi tu! Lasă să'l ude! Nu m'oi duce noaptea să-l pun pe căciulă!

— »Nu tu, mă duc eu!«

— »Şi vezi-ţi, umere, de somn, ce te a găsit?«

— »Treaba mea, eu mă duc să fac vârf clăei!«

— »Muerea tot muere!«

— »Treaba mea! Ce-ţi pasă!«

Catrina şi trase ciubotele, şi se du-el! Cu toată ploaia, ea s'a suit pe clae şi i-a făcut vârf...

...Era tocmai cu un picior în tindă şi cu unul afară când o bubuitură grozavă se auzi: trăsnise!

Sfântul Ilie auzise vorbele zise câteva oare mai înainte: »Mai bine m'ar trăsni D-zeu, de cât să mai văd atâtea!« şi s'a grăbit s'o asculte!

Catrina a murit pe loc, iar casa a ars până la cenuşe!

O! Doamne de câte ori, un moment de fericire e plătit cu ani de suferinţe!

G. Făcurar.

ECONOMIE.

Foile dela sfeclele de zăhar.

(Fine.)

Am zis că trecerea dela nutreţ verde la nutreţ uscat toamna o putem foarte bine face cu foi de sfecle.

In ziua cea dintâi dăm la fiecare vită 15—20 kgr. de foi verzi şi puţin nutreţ uscat (fân, paie, coceni, pleavă, trifoi uscat şi altele). A doua zi le dăm foi mai puţine (14—18 kgr.) şi nutreţ uscat ceva mai mult şi din zi în zi le dăm foi tot mai puţine şi nutreţ uscat tot mai multicel, aşa ca după 14—16 zile le putem da numai nutreţ uscat.

Fiind foile dela sfeclele de zahar un nutreţ foarte bun şi nutritor — deci şi scump — de aceea e pagubă să le prădeze plugarul toama, mai ales dacă are mai multe! Să le adune pe toate bine de pe loc şi să le puie pe iarnă! Mai bine ar fi să se uşte bine şi să se păstreze aşa uscate. Insă toamna sunt zile scurte cu soare şi căldură puţină, cu ploi mai multe, foile iarăş au apă multă în ele, de aceea ele nu se pot usca bine! De aceea e bine dacă le punem grămadă să se înăcrească (să se mureze). Trebue să le aşezăm să nu să strice; ele se strică cu atât mai greu şi mai puţine din ele, cu cât lăsăm aer mai puţin în ele şi cu cât vine aer mai puţin, din afară, la ele! Aceasta o ajungem dacă le călcăm şi îndesăm bine şi dacă le coperim bine. Mai bine e să le aşezăm în felul următor:

Foile le aşezăm deasupra pământului fără să le mai săpăm groapă. Le aşezăm în formă de jireadă în patru cornuri, în lăţime de 2—4 metri şi înălţime de 2—3$^1/_2$ metri iar lungimea, cât vom vrea! Foile le îndesăm şi le călcăm bine de tot, lăsând ca mijlocul jirezii să fie aşezat ceva mai ridicat. De-acurmezişul jirezi punem la depărtare de 1$^1/_2$ metri pari mai lungi, aşa ca să iasă capătul lor cu $^1/_2$ metru mai afară ca jireada. Peste ei punem scânduri şi peste ele deasupra aruncăm pământ în grosime de 20 cm. După o zi sau două, după ce vedem că a mai scăzut jireada mai aruncăm pământ peste celălalt, aşa că cu totul să fie pământul în grosime de 40 cm. In felul acesta stau foile până primăvara, fără să se strice. Când vrem să dăm din ele la vite, dăm de pe jireadă pământul la un capăt al ei şi acolo începem jireada tăindu-o cu o săcure sau cu un hârşeu ascuţit!

Din ele însă nu e ertat să dăm multe la vite, cel mult putem da la o vită pe zi 6—8 kgr! Unii zic, că dacă mănâncă vacile cu lapte foi înăcrite, capătă laptele un miros greu şi gust rău! Aceasta nu vine de acolo că a mâncat vaca foi, ci sau, că cel care a muls nu a fost curat pe mâni şi a umblat cu foi, sau că s'au păstrat foi în grajd şi delamirosul lor şi-a luat laptele miros şi gust până ce l-au muls! De aceea în grajdul cu vaci cu lapte să nu să ţină de loc foi înăcrite, ce ce mulge să se spele bine de tot pe mâni şi să mulgă repede, să nu lase laptele să stea mult în grajd!

Vitele, cari nu au mai mâncat foi înăcrite, la început nu le mănâncă dar după 2—3 zile se învaţă cu ele mai ales, de le vom sili cu puţină foame!

preot. *Aurel Nistor.*

MULTE ŞI DE TOATE.

Băiatul lui Păcală.

Băiatul lui Păcală se suì în mărul vecinului. Nu ca să fure mere se suise; se suise ca să ia câteva.

Nefiind mere mari şi roşii cum îi plăceau lui, mai jos, se urcă mai la vârf. Când întinse mâna să apuce un măr, — primul — craca de sub picioarele lui se rupsei; el, căzând jos, era aproape mort. Vecinii atraşi de desperatele ţipete ale băiatului, îl luară, îl spălară şi l'au dus în casă la el.

Când seara Păcală se întoarse dela lucru şi şi-a văzut odorul mai mort, începu să strige şi să gesticuleze desnădejduit:

»Nu ţi-am spus, prostule, că de câte ori o fi să cazi, să mă chemi ca să te ţin?

*

Sergent cinstit.

Sergentul de stradă X. pe la miezul nopţii, se duse la uşa de din dos a unei prăvălii şi începu să facă autopsie lacatului. Tocmai atunci, se întorcea însă şi stăpânul prăvăliei, care fusese până atunci la plimbare (stăpânul, nu prăvălia). Văzând pe sergent operând, nu-i veni gust să derangeze, ci se duse la secţie, de unde se 'ntoarse cu comisarul.

— »Cum îndrăsneşti, măgarule, să faci una ca asta?« strigă comisarul în culmea furiei, cu un ton autoritativ!

— »Că doar nu făceam nimic, să trăiţi domn comisar, îl cercam de-i închis ori nu, ca să nu vie hoţii să fure!«

G. G. P.

*

O luptă între un leopard şi un boaconstrictor (şarpe uriaş).

Cel mai nou număr al gazetei germane din Africa de ost aduce următorul raport, care i-s'a trimis din Riussi: Eram la dejun la un fermier cunoscut când un servitor Negru intră de-odată în odaie şi înspăimântat, abia putând să mai răsufle, ne spune că afară se luptă un leopard cu un boaconstrictor.

Alergând afară ni-s'a dat ocazia a privi din apropiere cea mai groaznică dar şi cea mai încordată luptă. Un leopard fusese atacat de un boaconstritor care se încolăcise deja peste trupul leopardului. Leopaldul muşcând şi lovind cu labele cerca să se liberze dar inelul cel viu se strângea tot mai tare. La fiecare muşcătură sau lovitură şarpele lovia cu coada scormonind pământul.

Piela lui strălucitoare era în multe locuri sfârticată dar el tot nu se lăsa Leopardul se părea că nu mai poate. De odată însă, când şarpele îl slăbi un moment, leopardul se ridică fără veste şi adunându-şi toate puterile, muşcă pe şarpe de falca stângă. Auzirăm cum trosniră oasele rupte. Şarpele greu rănit mai bătu de vre-o câteva ori cu coada şi încercă să mai înfăşure odată pe leopard. Puterea însă îi era pe sfârşite. Câteva tresărituri încă şi el era mort. Cum sta însă cu învingătorul? Cu membrele zdrobite şi sleit de puteri zăcea pe o coastă şi se uita la noi rânjindu-şi colţii. Adunându-şi ultimele puteri încercă să se libereze de şarpele care tot mai era încolăcit peste trupul său, dar în zădar. Ca să-l scăpăm de chinuri i-am dat un glonţ. I-am luat apoi şarpelui pielea care era de 6 metrii şi 50 cm. lungă şi de 58 cm. de lată.

*

O întâmplare din viaţa lui Napoleon I.

Un soldat tânăr trecea cu regimentul său prin oraşul Lyon; el se bolnăvi şi tovarăşi săi îl lăsară într'un hotel. Puţinii bani ce-i avea la sine îi cheltui cu morbul său. Birtăşiţa — cu toată sărăcia lui — dispuse să-l aşeze într'un hambar, al cărui mobiliar consta dintr'un pat şi un scaun. Ea n'a voit să conzulte nici un medic pentru bietul soldat. In etajul I. al hotelului locuiau pentru scurt timp două dame din Geneva, doamna şi domnişoara Agill. Dela fata din casă află d-şoara Agill împrejurările vitrege, în cari se afla sărmanul soldat şi despre cruzimea birtăşiţei. Ea trimise îndată după un medic. După ce bolnavul se însănătoşà, îl provăzu cu bani pentru ca să poată ajunge la regimentul său. El îi spusese că se numeşte Napoleon Bonaparte. Când se despărţi de binefăcătoarea sa el îi zise emoţionat: »Să şti că o să mai auzi de mine!«

El plecă, iar d-şoara Agill se întoarse cu mama sa la Geneva. Nu peste mult timp numele lui Napoleon deveni foarte renumit şi d-şoara Agill era veselă de reuşita protejatului său, care — după cum i-se părea — o uitase deja. Ani trecură la mijloc când, cu puţin înainte de lupta dela Marengo, Napoleon trecu în drumul său spre Italia prin oraşelul Lyon, care se află la 12 mile depărtare de Geneva. In timpul scurt cât a zăbovit Napoleon în Lyon, el a trimis pe adjutantul său la Geneva ca să caute pe o damă cu numele Agill şi să o conducă la el. Intr'aceea d-şoara Agill orbise aproape, dar ea nu ezità a merge cu adjutantul. Napoleon o întâmpinà călare la Versoix, cu întreg statul său major. »Domnii mei« zise el intorcându-se spre statul său major »aici vedeţi pe binefăcătoarea mea, căreia îi datoresc viaţa. Eram lipsit de toate, când ea mă sprijini. Sunt vesel şi sunt mândru că ei îi datoresc recunoştinţă; asta nu o voi uita nici o dată!« Două oare se întreţinu ea cu Napoleon, el o iniţià în toate planurile sale şi când se despărţiră îi spuse tot acele cuvinte cari le zisese în Lyon: »Vei mai auzi despre mine«! Până la încoronarea lui ea nu mai primi nimic dela el; 14 zile însă înainte de acest eveniment veni la ea generalu Hullin rugându-o să-l însoţiască, căci Napoleon doreşte ca ea să ia parte la încoronarea lui. Când sosi în Paris ea fu încuartirată în o casă din piaţa Caroussel în faţa palatului Tuilerilor şi o locuinţă complet mobilată îi fu pregătită. Ea avu o lungă audienţă la Napoleon. Pe lângă locuinţă, echipagi şi servitori Napoleon îi mai dărui o rentă anuală de 6000 de franci.

*

Cum s'a pavat oraşul Twer (Rusia).

Inainte cu vre-o 85 de ani oraşul Twer n'avea de loc pavaj, din cauză că ţinutul e foarte sărac în piatră. Consiliul comunal a încercat de mai multe ori să aducă piatră din alte părţi dar cheltuielile pentru pavaj erau prea mari faţă cu budgetul comunii Atunci un conzilier propuse ca să se şteargă accizele comunale şi în schimb pentru ori ce cal ce intră în oraş să se plătească o taxă constătătoare din 3 bolovani, cari să fie destinaţi pentru pavarea oraşului.

Propunerea a fost primită şi în scurt timp oraşul Twer a avut unul din cele mai bune pavaje.

*

Valoarea fierului.

6 bucăţi de fier în valoare de vre o 50 fil., dacă se lucrează are deosebite valori cu mult mai mari decât ea însăşi; ca potcoave valorează cam o coroană, ca unelte agricole 3 cor. ca product de artă cam 30 cor., ca ace 50 cor. ca nasturi 500 cor. şi ca spirale sau arătătoare la ceasornice chiar 30.0 0 de coroane.

D.

POŞTA REDACŢIUNEI.

D-lui N. C. în com. F. La întrebarea D-tale dacă *cuincuenalele* învăţătoreşti trebuesc date învăţătorilor venim a Vă răspunde că da, după lege susţinătorii şcoalei confesionale sunt datori a plăti şi *cuincuenalele.* Iată ce zice legea nouă şcolară Apponyi din 1907 în § 3 în privinţa aceasta:

„Cuincuenalul învăţătorilor aplicaţi în mod definitiv la şcoalele comunale şi confesionale se statoreşte astfel:

După serviciu de	5	ani		200	cor.
„ „ „	10	„	încă	200	„
„ „ „	15	„	„	100	„
„ „ „	20	„	„	100	„
„ „ „	25	„	„	200	„
„ „ „	30	„	„	200	„

Cuincuenalele nu se socotesc în salarul fundamental. Un învăţător cvalificat este îndreptăţit la cuincvenal după timpul de serviciu dela aplicarea sa definitivă şi cel mult după un serviciu neîntrerupt din 1 Octomvrie 1893; iar pentru învăţătorii aplicaţi în mod definitiv după întrarea în vigoare a legei e normativ serviciul neîntrerupt dela ocuparea oficiului."

Noi Vă sfătuim să susţineţi şcoala în orice chip şi să n'o lăsaţi pentru cuincuenale. Ar fi trist şi ruşinos pentru o sumă mică să părăsiţi şcoala toată. Red.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons: Victor Branisce

Cărţi noi

Cărţi nouă sosite la »Librăria Gazetei«:

Bucura Dumbravă „Haiducul« istorisiri din viaţa lui Ianou Jianul tradusă în româneşte de T. M. într-o limbă fluentă şi frumoasă. Preţul 2 Lei 30 porto.

Haralamb Leca. „Cancer la inimă" piesă în 3 acte. Preţul 1 cor. porto 10 bani.

Din colecţiunea C. Sfetea au sosit 4 numeri.

No. 1 Alexandri »Despot-Vodă« 1 cor. 10 porto.

No. 2 Mihail Eminescu »Proza« 1 cor. 10 porto.

No. 3 C. Negruzzi »Poezii şi Teatru« 1 cor. 10 porto.

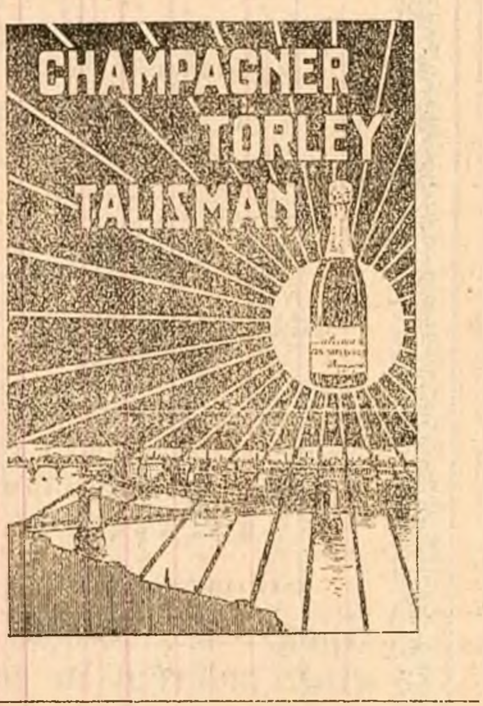
No 4 Ioan Sandulescu »Poezia lirică« 2 cor. 10 porto.

Cursul la bursa din Viena.
Din 29 Octomvrie n. 1908

Renta ung. de aur 4%.	109.85
Renta de coróne ung. 4% . . .	92.05
Impr. căil. fer. ung. în aur $3^1/_2$% .	81 45
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	92 55
Bonuri rurale croate-slavone .	93.50
Impr. ung. cu premii . . .	184 10
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140 50
Renta de hârtie austr. $4^2/_{10}$ . .	96 50
Renta de argint austr. $4^2/_{10}$ . . .	95 85
Renta de aur austr. 4%	114 95
Renta de coróne austr. 4% . . .	96.15
Bonuri rurale ungare $3^1/_2$% . . .	86.10
Losuri din 1860	151.25
Acții de-ale Băncei ung. de credit	631.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	739 —
Acții de-ale Băncei austro-ung. .	1745.—
Napoleondori.	19.12
Mărci imperiale germane . . .	117.25
London vista	239 47 $^1/_2$
Paris vista.	95.40
Note italiene.	95 15

Cursul pieței Brașov
Din 30 Octomvrie n. 1908

Bancnote rom.	Cump.	18.72	Vend.	18 80
Argint român	„	18.60	„	18 80
Lire turcesci	„	21.40	„	[illegible]1.60
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101.—
Ruble Rusesci	„	2.5 $^1/_2$		2.53
Napoleondori.	„	19 04	„	19.16
Galbeni	„	11.20	„	11.40
Mărci germane	„	117.20	„	117.3

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Oct. st. n. 1908 și până în 1 Maiu st. n. 1909.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·46 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·30 min. sera.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. sera.
V. Tr. accel. p. Arad la orele 6 05 min. dim.

Dela Brașov la Bucuresci:

I. Trenul de persóne la óra 3·20 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 12·00 m. p. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
IV. Tren mixt la órele 7·47 sera.*
*) (care circulă numai la Predeal)
V. Tren accel. la orele 4·59 min. dimin.*)
(* până la 15 Noemvrie)

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu Bereczk și Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la ora 8·41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la óra 3·05 m. p. m. (are legătura cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 7·00 m. séra.*
(* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zernesci (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 8·40 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 4 16 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 9 46 séra.

Dela gara Bartolomeiu la Făgăraș: (până la Vlădeni).

I. Tren de pers. la ora 5·15 min. dimin.
II. Tren la ora 9 14 minute a. m. (numai la Feketehalom.)
III. Tren la ora 2·45 minute p. m.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

I. Tren acc. p Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·12 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2·09 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 8·50 min. séra.
V. Trenul accel. la ora 10·00 seara.

Dela Bucuresci la Brașov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dimin. (numai dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu și Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
V. Trenul accel. la ora 10 14 min. seara.*)
(* până la 15 Noemvrie).

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

I. Trenul de persóne la óra 8.16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Sereda).
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la óra 6·33 m. séra.*)
IV. Tren mixt. la órele 10·08 m. séra.
(* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zernesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·12 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·39 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 7 07 séra.

Dela Făgăraș la gara Bartolomeiu: (dela Vlădeni).

I. Tren accel. la ora 7·58 min. a. m.
II. Tren la ora 10·57 min. a. m.
III. Tren la ora 6·31 min' seara.

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiiu

intemeiată la anul 1868

în Sibiiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurează in cele mai avantagioase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiuue,

edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte producte economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe vieața întreagă etc. etc.

Asigurări poporale fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.**

Capital asigurat asupra vieții: **9,882.454 coroane.**

Dela întemeiare institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4,484,278·83 c.**, pt. capitale asig. pe vieață **4,028,113·12 c.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Directiunea în Sibiiu, **strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I., curtea I.**, și prin agenturile principale **din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare** precum și de a subagenții din tóte comunele mai mari.

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane,

BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de **instalațiuni, canalisări** și **apaducte, closete, trenajații, pivnițe,** cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalisare și al statutului orășănesc.

In curs de **14 ani** de când lucrez în Brașov **ori și ce lucrare** mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în branșa mea.

Primul atelier român de curelărie.

Primul atelier de curelar român

VASILIE MUSCALU

BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7.

Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur

Atelierul meu de curelărie

provăzut cu tot felul de **hamuri de lucs și pentru lucru din piele de blanc,** precum și tot felul de curele de încins, d. e. **șerpare de piele de tot felul: negre, galbine, de covor cu ținte,** care este sub conducerea mea proprie.

Se primesc și **reparaturi** de tot felul, d. e. cufere, geante de călătorie și pungi.

Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu să află gata: ploscí de lemn în orice mărime, îmbrăcate **în curele fine.**

Cu stimă **Vasilie Muscalu.**

Cele mai bune hamuri.

Comande se fac și prin poștă.

PREȚURI MODERATE.

Pene de gâscă

ieftine, din Boemia,

pentru umplut perinî,

5 Kilo noo curățite Cor. **9·60,** mai bune Cor. 12.—, **fulgi** albî Cor. 18—24, **fulgî** ca zăpada Cor. 30—36. Se trimite **franco** cu rambursă. Se primește îndërăt séu se schimbă ce nu couvine cu rebonificarea portului postal.

BENEDICKT SACHSEL, Lobes 357
Post **Pilsen,** (2—6.) **Böhmen**

WILHELM SCHMIDTS,

Franzelărie fină și de lux.
Brutărie, Vânzare de făină.

Brașov, Str. Ațel 3, Str. Hirscher 2.

In fie-care zi se capătă de 3-ori **franzele proaspete, și pâne de casă.**

Pâne neagră **Graham** prroaspătă.

Cozonaci și **Pizmeți proaspeți** în fie-care zi.

La toate expositiile unda au luat parte, produsele mele au fost premiate cu cel dintâiu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu **medalia de argint.**

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casurî de mórte, așeḑământul séu de înmormêntare bogat asortat în carî tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețurî ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriurî** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** și **imitațiunî** de metal și de **lemn** de **stejaru.**

Depou de **cununî** pentru monumente și **plantici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură.** caré **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai,** precum și un **car funebru** vênét, pentru **copii,** precum și ciocli.

Comande întregî se esecută **prompt și ieftin,** iau asupră-mî și **transporturî de morți în străinătate.**

La casurî de mórte a se adresa la

56—* **E. Tutsek.**

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêḑut cu cele mai bune mijlóce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posițiune de a puté esecuta **orî-ce comande** cu promptitudine și acuratețá, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUR. ARGINT ȘI COLORI.	REGISTRE și IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciurî.
CĂRȚÎ DE SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURÎ.
STATUTE.	*Compturî, Adrese, Circulare, Scrisorî.*
FOI PERIODICE.	*Couverte, în totă mărimea.*
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.	TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.*
PROGRAME ELEGANTE.	PREȚURÎ-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.	BILETE DE INMORMÊNTARI.
ANUNȚURÎ.	

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inuluî Nr. 30, în etagiul,** îndërept în curte. — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Magazin nou!

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public că am deschis un magazin cu **bijuterii d'aur, argint** și **ciasornice** sub firma **Th. Kärgelein,** Brașov, Strada Porții nr. 57

Vis-à-vis de Libraria „BRASSÓI LAPOK“. — Năsuința mea este aceea a câștiga încrederea On. public prin un serviciu solid.

Atelier propriu de reparaturi. **Inele de logodnă se pregătesc în cel mai scurt timp după măsură.**

Cumpăr aur vechiu, argint și pietri scumpe.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.